

Leto XXI. Stev. 195

GLAVNI ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. / Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

PROLETARCI VSEB DEZEL DRUŽITE SE!

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 2. OKTOBRA
1934 V MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNI IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“.

PRVA SVETOVNA KONFERENCA ZA UPORABO JEDRSKE ENERGIJE V MIROLJUBNE NAMENE KONČANA

Zbor zgodovinskega pomena

Na njem so položili temelje za sodelovanje med znanstveniki na področju razvoja jedrske energije — Delegati so opozorili na potrebo po ustanovitvi mednarodne agencije za jedrsko energijo

Zeneva, 20. avg. (Tanjug). V nabito polni glavni dvorani palače Združenih narodov v Zenevi je predsednik prve svetovne konference za miroljubno uporabo jedrske energije indijski znanstvenik Homi Bhabha danes ob 14.45 začel zadnjo plenarno sejo, posvečeno mednarodnemu sodelovanju in uporabi jedrske energije v miroljubne namene. Znanstveniki, ki so govorili na zadnji seji, so poudarili, da je ta prvi zbor strokovnjakov za jedrsko energijo z vsega sveta zgodovinskega pomena. Na njem so položili trdne temelje za nadaljnji razvoj, sodelovanje in solidarnost med znanstveniki vseh narodov na področju razvoja jedrske znanosti. Večina delegatov je zlasti opozorila na potrebo po ustanovitvi mednarodne agencije za jedrsko energijo.

Po svečani otvoritvi se je sovjetski predstavnik Lavrišev govoril o pomoči, ki jo nudi Sovjetska zveza drugim deželam v razvoju jedrske energije.

Predstavnik ameriške atomske komisije dr. Libby je v svojem govoru opozoril znanstvenike na predlog predsednika Eisenhowerja o ugotovitvi svetovne atomske agencije.

Potem je Libby spregovoril o mednarodnem sodelovanju, pozdravil uspeh prve atomske konference ter izrazil prepričanje

Potem je govoril predstavnik Velike Britanije. Izrazil je željo, naj bi se na tej konferenci začelo sodelovanje med znanstveniki vsega sveta nadaljevalo, da bi lahko jedrska energija čimprej koristila človeku. Rekel je, da bodo v Angliji ustanovili nove šole za proučevanje atomske fizike, ki jih bodo lahko obiskovali tudi tujci. Angleški predstavnik je še pripomnil, da želi njegova vlada sodelovati z ostalimi evropskimi deželami na področju jedrske znanosti. Rekel

Zaključne besede predsednika Homi Bhabha

»Konferenca je pokazala, kako močni so miroljubni elementi na svetu«, je nato izjavil predsednik prve svetovne konference za miroljubno uporabo jedrske energije Homi Bhabha. Govorec o konferenci, je Bhabha predvsem opozoril na visok strokovni značaj in objektivnost, ki je prevladala delo prvega zbora znanstvenikov-atomistov. Bhabha je nato poudaril, da bodo mnoge dežele mogle zdaj na podlagi informacij, izmenjanih na konferenci, spremljati svoje energetske načrte za prihodnost in dati ustrezno mesto jedrski energiji in njeni proizvodnji.

»Eden najpomembnejših prispevkov konference«, je naglasil Bhabha, »je ponovna vzpostavitev po drugi svetovni vojni prekinjenih zvez med znanstveniki raznih dežel. Jasno je, da je treba izmenjavo dognanj in izkušenj nadaljevati in po določenem času spet sklicati konferenco podobnega značaja, ki bo nadaljevala začeto delo.«

Homi Bhabha je nato udeležencem sporočil pozdrave generalnega tajnika OZN in povedal, da bo Hamarskijski poveljnik o konferenci Generalni skupščini Združenih narodov.

Zatem je predsednik konference prečital poslanico maršala Bulganina, v kateri je poudarjen pomen in uspehi, doseženi na prvem sestanku atomskih znanstvenikov. V poslanici je izražena

želja, da bi se mednarodno sodelovanje o uporabi jedrske energije nadaljevalo s podobnimi sestanki znanstvenikov vsega sveta.

Na koncu je Homi Bhabha sporočil udeležencem konference željo predsednika ZDA Eisenhowerja, naj bi bila podobna konferenca čez dve ali tri leta.

Čestitka predsednika Tita II. liški proletarski brigadi

Ob trinajsti obletnici ustanovitve II. liške — IX. proletarske brigade je predsednik republike in Vrhovni komandant oboroženih sil Josip Broz Tito poslal vojakom, podoficirjem in oficirjem naslednjo pozdravno brzojavko:

»Ker se nemorem odzvati vašemu ponobilu, naj prisostoujem proslavi trinajste obletnice II. liške — IX. proletarske brigade, pam pošiljam na ta način borbene pozdrave in tople čestitke.

Želja bi, da bi bila tudi ta obletnica proslavljena spominov na velike dni, ko je nastajala naša ljudska armada, in na hude boje za slobodo, ena izmed tistih lepih svečanosti našega časa, pri katerih ožijamo spomine na našo slavno preteklost, hkrati pa izražamo tudi svojo pripravljenost, da vedno ostanemo budni čuvarji miru in mirnega dela naše socialistične dežele, prispevajoc s tem k miru na svetu slovo.

JOSIP BROZ TITO.

Poslanica maršala Tita MEDNARODNI KONFERENCI V ŽENEVI ZA MIRONDOBNO UPORABO JEDRSKE ENERGIJE

»Z največjim zanimanjem so olada moje dežele in jaz osebno spremljala delo mednarodne konference o mironodobni uporabi jedrske energije. Njeni bogati sadovi pomenijo po mojem trdnem prepričanju uvod v nadaljnji napredek plodnega mednarodnega sodelovanja na tem področju in v celoti upravičujejo nade in pričakovanja človeštva, ki so prišle do izraza na devetem zasedanju Generalne skupščine OZN. Ti sadovi so še bolj utrdili Jugoslavijo v prepričanju, da je vsestransko sodelovanje na demokratični in enakopravni podlagi v okvirih in duhu Organizacije in Ustavne listine Združenih narodov glavna pot, ki lahko zagotovi skladen razvoj odnosov na svetu in odstrani strahne nevarnosti za človeštvo, ki bi utegnile nastati zaradi morebitne zlorabe velikih pridobitev sodobne znanosti. Zato bo Jugoslavija tudi v prihodnje nudila vso pomoč vsaki pobudi, katere cilj je razvoj mednarodnega sodelovanja na tem in na ostalih področjih, ker vidi v takini politiki prispevek k miru in naprednemu razvoju odnosov na svetu.

Gledana iz te perspektive, je konferenca v Zenevi prekorčila okoli zboru uglednih znanstvenikov in predstavnikov glad ter dobila značaj moralnoznanstvene kontrole nad novimi silami, ki jih je človeštvo obvladalo, v smislu njihove uporabe za srečo in blaginjo človeštva.

Posiljam prisrčne pozdrave in najboljšje želje vsem udeležencem konference in se jim zahvaljujem za nesebične napore za uresničitev velikih ciljev na svetu.

GIBANJE NENASILJA ZA PRIKLJUČITEV PORTUGALSKIH POSESTI

NADALJNJI UKREPI INDIJE

S 1. septembrom bodo prekinjeni tudi konzularni stiki med obema deželama

New Delhi, 20. avg. (Tanjug). Z noto, ki jo je včeraj izročila portugalskemu generalnemu guvernerju v Goi, je Indija določila 1. septembra za prekinitev še preostalih konzularnih stikov med obema deželama. Do tega dne bo Indija umaknila svoje konzularno predstavništvo iz Goi ter zaprla portugalske konzulate v Bombay, Kalkuti in Madrasu. Diplomatski predstavništvi so zaprli že prej, in sicer indijsko v Lizboni leta 1953, portugalsko pa v začetku avgusta letos.

Parlamentarni krogi v komentarih tega sklepa indijske vlade poudarjajo, da se strinjajo z ugotovitvijo, po kateri je ravnanje portugalskih oblasti v popolnem nasprotju s prakso civilizirane vlade. »Zločini portugalskih oblasti, storjeni 15. avgusta,« pravijo ti krogi, »so razburili ne samo indijsko in svetovno javnost, marveč so tudi onemogočili

normalne stike med obema deželama.«

Indijski politični krogi pričakujejo, da bodo uveljavljeni nadaljnji ukrepi v skladu s prekinitvijo vseh stikov. Obsegali bodo gospodarske sankcije, odpoved prevoznih storitev in finančnih transakcij za portugalske posesti ter umik indijskih državljanov iz teh posesti.

Indijska vlada bo kdaj pa kdaj proučila položaj in ukrepala v skladu z njegovim razvojem. Vse pa bo strogo v skladu s temeljnimi indijske politike nenasilja in povsem treznimi analizami. Splošna debata o problemu Goi bo omogočena tudi v parlamentu, brž ko se bodo strasti nekoliko polegle. Zdej to še ni možno.

Sinoči je po ulicah New Delhija demonstriralo na tisoče prebivalcev. Nosili so črne zastave v znak žalovanja za padlimi in

zahtevali najodločnejše ukrepe proti ostankom kolonialnega imperializma v Indiji. Trgovine, gostinska podjetja, tovarne in delavnice so bile v New Delhiju včeraj zaprte.

Demonstranti pred portugalskim konzulatom v Bombayu

Maročani so nepomirljivi

Na gorskem področju Atlas so morali v neredih posredovati padalci

Rabat, 20. avg. (Reuter) Francoske čete so poslale sinoči z letali ojačenja v herberske pokrajine Spodnjega Atlas, kjer se zbirajo bojevita gorska plemena. Ojačenja so vrhli s padali ponoči na hribe nad Kenifro in Tablo, kjer je položaj po večerajšnjih protifrancoskih demonstracijah in neredih zelo zamotan. Ubitih je bilo najmanj 11 demonstrantov, 40 pa ranjenih, ko se je ogorčena množica spopadla z ojačenimi francoskimi varnostnimi silami. Skupine prebivalcev, okrepljene z gorskimi borci, vodijo štirje zajanski kaidi. Zajanska plemena se zavzemajo za vrnitev bivšega sultana Mohameda

Ben Jusefa, ki ga je Francija strmoglavila pred dvema letoma. Skupine demonstrantov so hodile po ulicah francoskih in maroških okrajev ter zažgale 30 trgovin in 4 avtomobile.

Iz francoskih vojaških virov prihaja vest, da so poslali na področje Kenifre 150 padalcev in da je položaj zelo napet. Kakih 60 padalcev se je danes spopadlo z borci zajanskih plemen. Vojaška izvidniška letala letajo nizko nad kraji, ki so jih zasedli gorski borci. Na poziv nacionalistov je večina maroških trgovin zaprta. Ta ukrep sodi v okvir splošne stavke.

Francoski generalni rezident v Maroku Gilbert Grandval bo

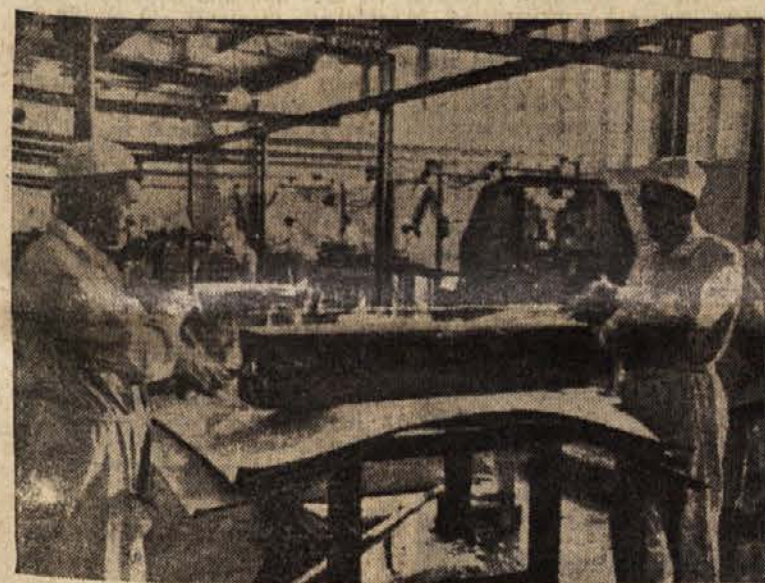
danesh odpotoval v Kenifro, kjer bo pozval plemena, naj ne povzročajo incidentov.

Constantine, 20. avg. (AFP) V današnjih neredih v departementu Constantine je bilo ubitih 146 upornikov, 73 pa ujetih. Stevilno civilnih žrtev se je povzpelo na 41 mrtvih in 50 ranjenih.

Casablanca, 20. avg. (AFP) V Maroku so izbruhnili danes hudi nemiri. V Ued Zemu je v spopadih padlo 36 Evropejcev in 60 Maročanov.

Mesto Kenifra je izloirano. Okoli 1500 upornikov je zasedlo grice okoli mesta.

V Casablanci so prav tako izbruhnili nemiri, ki pa so se omejili na demonstracije, v katerih prebivalstvo zahteva vrnitev bivšega sultana Ben Jusefa.

Pakiranje grafitnih opek za zaščito pred atomskim žarčenjem

ameriške vlade, da bo ta konferenca posejila mednarodno sodelovanje ter znatno pripomogla k medsebojnemu razumevanju.

Potem je predstavnik ameriške delegacije poudaril, da je zgraditev novih virov energije bistvena za zboljšanje standarda na svetu in da je ameriška vlada pripravljena pomagati posameznim narodom, da bi se v proizvodnji atomske električne energije čimprej osamosvojili.

je, da je bila prva svetovna konferenca za mironodobno uporabo jedrske energije zaključena z velikim uspehom. Na koncu je podprl idejo o sklicanju nove konference strokovnjakov za jedrsko energijo čez dve ali tri leta.

Besedo je zatem povzel vodja jugoslovanske delegacije akademik Pavle Savić, ki je imel naslednji govor:

BESEDE AKADEMIKA DR. PAVLA SAVIČA

ŠIROKE PERSPEKTIVE za napredek človeštva

Izredno velik pomen te konference in pomembni znanstveni sadovi, pojasnjeni na njej, po mojem mnenju za nikogar izmed nas niso sporni. Vprašanje je morda edino v tem, ali smo že zdaj v polni meri sposobni dovolj oceniti ves njihov obseg in vse tiste potencialne možnosti, ki jih nudijo. Vendar pa lahko že brez slehernega pretiravanja rečemo, da pomenijo sadovi te konference važen prispevek znanosti k miru in blaginji ljudi. Ta prispevek znanosti k miru je prišel do izraza v manifestirani skupni koristi in vsakdanjem praktičnem sodelovanju mnogih ljudi iz mnogih dežel na svetu, različnih po družbeni ureditvi, ter po stopnji gospodarskega in tehničnega razvoja, s čimer je naša konferenca vzlic spornim vprašanjem na svetu znatno in vsekakor blagodejno vplivala na vzdušje v mednarodnih stikih. Ta vpliv je prišel do izraza v popolni enotnosti gledišč. Konferenca je položila temelje za

plodno poznejše sodelovanje na tem področju.

Ti sadovi so zlasti pripomogli, da se moja delegacija ob upoštevanju značajnih problemov, povezanih z mironodobno uporabo atomske energije in njihovim čedalje večjim pomenom v razvoju življenja narodov z največjim zanimanjem in polno podporo pridružuje vsaki pobudi glede nadaljnjih naporov za razvoj tako plodnih metod dela.

Mi smo se zbrali tu, da bi preprečili, da bi pridobitve znanosti odigrale zastraševalno vlogo in da bi pripomogli k vedrejšim perspektivam za prihodnost. In res, ta konferenca je odprla široke perspektive za napredek človeštva v mirnem razvoju, zlasti glede odkrivanja problemov, ki se porajajo iz sedanje neskladnosti v gospodarskem in tehničnem razvoju, oziroma iz položaja nezadostno razvitih dežel in področij.

Na koncu mi je čast seznaniti konferenco s poslanico, ki jo je poslal ob zaključku njenega dela predsednik Federativne republike Jugoslavije maršal Josip Broz Tito.

Potem je akademik Savić prebral poslanico.

Za jugoslovanskim delegatom so govorili predstavniki Norveške, Vatikana in Pakistana.

Vremenska napoved

za nedeljo, 21. avgusta

Deloma sončno vreme, v zahodni in prehodni Sloveniji se bo oblaknost predhodno povečala, v sipskem svetu nagnjenje h krajevnim nevihtam. Dnevne temperature se bodo dvignile, zjutraj po nižinah megla.

Vse gospodarske organizacije Slovenije morajo prispevati k graditvi HE Vuhred

Konec julija je Izvršni svet LRS razpisal 3,5 % posojilo v višini 1500 milijonov din, ki naj omogoči dovršitev letošnjih del na gradbišču hidroelektrarne Vuhred na Dravi, tako da bo konec leta lahko začel obratovati prvi agregat za 20.000 kilovatov, med obratovanjem tega prvega agregata pa bodo prihodnje leto lahko dovršili še drugi del objekta na levem delu Drave s tretjim turbinskim stebrom in levim obročnim stebrom. Izvršni svet LRS je pozval vse gospodarske organizacije, naj vpišejo posojilo iz sredstev, s katerimi samostojno razpolagajo, in sicer iz presežka teh sredstev iz leta 1954 in iz sredstev, ki so se natekla v prvem letošnjem polletju.

Kmalu po razpisu posojila so prvi najbolj zavedni kolektivi sporočili, da bodo vpisali okrog

Izpolnjevanje proračuna v prvi polovici letošnjega leta

Celotni dohodki zveznega proračuna, proračuna ljudskih republik in vseh ljudskih odborov so znašali v prvih šestih mesecih letošnjega leta 153 milijard 811 milijonov, izdatki pa 146 milijard 129 milijonov. Proračun v prvi polovici letošnjega leta ni bil v celoti izpolnjen, ker se ni zaključil obracun gospodarskih organizacij s skupnostjo.

V zveznem proračunu, ki je bil za letošnje leto planiran v znesku 234 milijard 410 milijonov, so znašali dohodki 81 milijard 673 milijonov, izdatki pa 78 milijard 263 milijonov. Proračuni ljudskih republik so predvideni za letošnje leto v znesku 67 milijard 168 milijonov. V šestih mesecih so znašali dohodki 21 milijard 557 milijonov, izdatki pa 23 milijard 536 milijonov.

Za letošnje leto so proračuni ljudskih odborov planirani v znesku 110 milijard 541 milijonov. V prvi polovici leta so znašali dohodki 45 milijard 505 milijonov, izdatki pa 44 milijard 330 milijonov. K dohodkom republiknih proračunov in proračunov ljudskih odborov je treba prišteti še 4 milijarde 502 milijona nerazporejenih dohodkov.

500 milijonov din. Tako bi bila skupaj v vpisi ostalih kolektivov razpisana vsota zagotovljena. Toda z dejanskim vpisovanjem mnoge gospodarske organizacije odlašajo, mnogo podjetij pa se še ni odločilo. Tako je bilo doslej dejansko vpisanih pri Narodni banki šele 216 milijonov din. Pretežni del tega zneska so vpisali kolektivi v Ljubljani in Mariboru. V nekaterih okrajih kakor v Kopru, Krškem, Postojni, Slovenjem Gradcu in Tolminu sploh se niso ničesar vpisali, v okrajih Murska Sobota in Trbovlje pa le malenkostne zneske. Res je sicer, da je za vpis potreben sklep delavskega sveta in da se je pri nekaterih podjetjih zavlekel tudi polletni obracun, vendar počasni potek vpisovanja kaže, da se mnogi kolektivi ne zavedajo, kaj pomeni prav za vsako podjetje, od največjega do najmanjšega, zagotovitev električne energije.

Ne smemo misliti, da je znesek 1500 milijonov za gospodarske organizacije v Sloveniji previsok. Iz lanskega leta in iz prvega letošnjega polletja imajo podjetja v Sloveniji po zanesljivih cenah nad 4 milijarde dinarjev sredstev, s katerimi samostojno razpolagajo. Znesek 1500 milijonov je torej docela realen, četudi so nekatera podjetja del teh sredstev že namenila za razne investicije. Kolektivi, ki so se prvi prijavili za vpis, so pokazali, da so pravilno razumeli, kaj pomeni za gospodarstvo Slovenije in za

vsako podjetje v Sloveniji pravočasno zgraditev Vuhreda. Spoznali so, da ravnajo v lastnem interesu in v interesu gospodarske skupnosti, če se za razmeroma kratko dobo odpovedo lastnim investicijam manjšega pomena v korist čim hitrejšega zgraditve Vuhreda. To je vsekakor za vsako podjetje bolje, kakor izpostavljati se nevarnosti omejitev v obratovanju zaradi pomanjkanja električne energije, ki kolektivom lahko prinese mnogo večjo škodo. Le spomnimo se lanskega januarja in februarja, ko je nezadostna proizvodnja električne energije zaradi zime in nizke vode terjala velike omejitve in je izpadek proizvodnji v kratkem času dosegel samo v Sloveniji nekaj milijard din.

Docela zgrešeno bi bilo misliti, da je stanje elektrogospodarstva Slovenije zdaj mnogo boljše, češ saj letos v januarju in februarju ni bilo težav in ne bistvenih omejitev. Vsi, ki tako mislijo, naj se zavedajo, da je bila zadnja zima za proizvodnjo hidroenergije izjemno ugodna. Takšne moške zime se ne ponavljajo. Lahko se zgodi, da bo položaj glede preskrbe z električno energijo v začetku prihodnjega leta — če ne bo zgrajen Vuhred — še slabši, kakor je bil lani v začetku leta. Dobili smo nove velike potrošnike električne energije, kakor je n. pr. Tovarna aluminija v Kidričevem, ki sama potrebuje mesečno nad 20 milijonov kWh pri sedanjem obratovanju s 100 pečmi v elektrolini in da to podjetje ne prenese brez velike škode nobenih omejitev glede potrošne električne energije. V kratkem bo začela redno obratovati Tovarna rotacijskega papirja v Vidmu, ki bo prav tako velik potrošnik električne energije. Je pa še vrsta drugih podjetij, ki so razširila svoje proizvodne naprave in potrebujejo zdaj mnogo več energije. Drugi agregati v elektrarnah na Mariborskem otoku, v Vuzenici in Dravogradu nam nič ne pomagajo, če je vode le toliko, da obratuje le en sam agregat. Bistveno pomoč pa bo s svojimi 20.000 kilovatov predstavljal prvi agregat v Vuhredu, če bo lahko že obratoval v kritičnih zimskih mesecih.

Tisti kolektivi, ki se še obotavljajo glede vpisa posojila, naj torej dobro premislijo, ali je bolje pomagati, da se elektrarna v Vuhredu pravočasno dovrši, ali pa tvegati, da bodo morali v začetku prihodnjega leta omejiti ali celo ustaviti obratovanje bodisi zaradi pomanjkanja električne energije ali pa zato, ker jim druga podjetja zaradi omejitev ne bomo mogla dobavljati surovin, pogonskega ali pomožnega materiala. Sicer je to dolžnost celotnega gospodarstva Slovenije, prispevati sredstva za zgraditev te elektrarne, kajti republika iz letošnjih proračunskih sredstev tega ne zmore.

Ne gre pa samo za to, da se

vpisa tega posojila udeležijo prav vsako podjetje v Sloveniji, marveč tudi za to, da bo znesek vpisanega posojila ustrezen sredstvom, s katerimi posamezno podjetje razpolaga. Tisti kolektivi, ki mislijo, da bodo zadostili svoji dolžnosti s tem, da bodo vpisali malenkosten znesek, se dejansko zanašajo na druge kolektive, da pomagajo reševati vprašanje, ki se tiče vseh. Imamo primere nekaterih kolektivov, ki so vpisali sramotno nizke zneske. Izgovarjajo se, da imajo nujne lastne investicijske potrebe. Mar ni bolje, da s sredstvi, ki bi se sicer združila, pomagamo ustvariti nekaj, kar bo prineslo koristi vsem. — V ostalem gre samo za to, da kolektivi za dobro leto odlože svoje investicijske načrte, ki bi jih letos spričo preobremenjenosti gradbenih podjetij tako težko uresničili. Sredstva, ki jih bodo dali za zgraditev hidroelektrarne Vuhred, jim bodo tako spet na razpolago najkasneje konec prihodnjega leta skupaj s sredstvi, ki jih bodo ustvarili v tem letu. Medtem pa bodo lahko svoje načrte bolje pripravili. Prav bi bilo, da bi si novi okrajni ljudski odbori postavili kot svojo najvažnejšo nalogo, prepričati kolektive v neposrednem razgovoru, da se čimprej odločijo za vpis posojila v višini, ki ustreza njihovim možnostim.

OB 90-LETNICI GASILSKEGA DRUŠTVA V VARAZDINU

Kongres prostovoljnih gasilskih društev Hrvatske končan

Pred njegovim zaključkom so prispeli v Varaždin delegati 16 evropskih dežel, ki so se udeležili mednarodnega gasilskega kongresa v Zagrebu

Varaždin, 20. avgusta. Danes se je v Varaždinu končal drugi kongres prostovoljnih gasilskih društev Hrvatske, sklican v okviru proslave 90-letnice prostovoljnega gasilskega društva v Varaždinu. Po razpravi o poročilih komisij za organizacijska in strokovna tehnična vprašanja je kongres sprejel sklepe o bodočem delu in novi statut Gasilske zveze Hrvatske ter izvolil 45 članov plenuma Zveze in izvršni odbor plenuma.

Tik pred zaključkom dela so prispeli na kongres delegati 16 evropskih dežel, ki so se udeležili mednarodnega gasilskega kongresa v Zagrebu. V imenu kongresa je tuje goste pozdravil in jim izrekel dobrodoščilo predsednik Zveze prostovoljnih gasilskih društev Hrvatske Jurica Draušnik, odgovoril pa mu je predsednik Mednarodne gasilske zveze Jean Marielle, ki je med drugim poudaril, da je njemu in tujim delegatom v veliko čast, da se bodo udeležili kongresa in javne gasilske vaje, ki bo prirejena njim na čast danes popoldne.

Kongres je v imenu 120.000 članov gasilskih društev poslal pozdravno brzojavko predsedniku re-

publike maršalu Titu, pokrovitelju proslave 90-letnice prostovoljnega gasilskega društva v Varaždinu, in predsedniku Sabora Hrvatske dr. Vladimiru Bakariću.

Včeraj je bil v Zagrebu zaključen kongres Mednarodnega odbora za zaščito in preprečevanje požarov, ki se ga je udeleževalo kakih 70 delegatov iz 16 evropskih dežel. Kongres je trajal dva dni in na njem so prebrali več referatov o izkušnjah v posameznih deželah in perečih vprašanjih preprečevanja požarov.

Kongres je v četrtek popoldne začel predsednik Mednarodnega odbora za zaščito in preprečevanje požarov Marielle, ki je bil hkrati vodja francoske delegacije. Tajnik Gasilske zveze Jugoslavije Pavle Aladrovič je prebral na kongresu referat o razvoju gasilstva v naši državi. Sledilo je še več referatov, ki so jih prebrali delegati Poljske in Francije. Mednarodni odbor bo prelagal mednarodnemu središču UNESCO za zaščito kulturnih dobrin pred požari osnutek pravil in naprosil UNESCO, naj izda posebno delo o obrambi pred požari.

PRED POSVETOVANJEM MUZEALCEV IN KONSERVATORJEV NOB

DRAGOCENOSTI, KI JIH MORAMO OHRANITI ZA BODOČE RODOVE

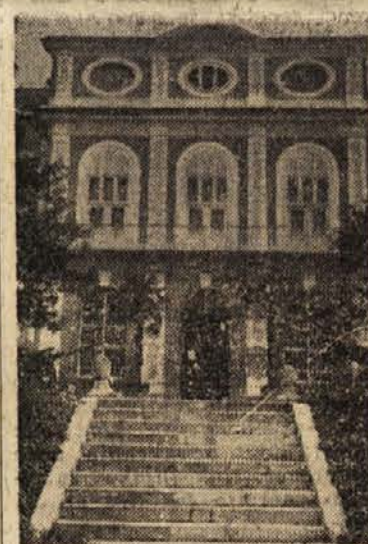
Razumljivo je, da je za naše narode vse, karkoli je povezano z obdobjem našega osvobodilnega boja, dragocen dokument. Vse to pa smo dolžni ohraniti in obvarovati pred propadom, kot dokaz naše preteklosti. Zato so za nas dragoceni dokumenti in predmeti iz NOB, ki jih moramo ohraniti za bodoče rodove, za zgodovino. Lahko rečemo, da so za nas spomeniki: orožje in oprema partizanov, njihovi zapiski, beležke, spomini, fotografije, lepaki, uradni akti partizanskih vojaških in političnih organov, pa tudi podobno okupatorjevo gradivo, dalje razna poslopja, kjer so bili važnejši sestanki, seje, posvetovanja, dalje številne baze, bunkerji, partizanske bolnišnice, tiskarne, tehnike itd. K temu pa pristojeva tudi predmete iz uničenih taborišč in zaporov; vsekakor pa tudi partizanska bojišča in grobišča pomenijo za nas važne spomenike. Skratka: vse to in še mnogo drugega je že urejenega, zbranega in ohranjenega v številnih muzejih NO. Tako v Sloveniji kakor v ostalih republikah.

Kako bi na najboljši način ohranjevali dokumente iz

NOB, pa je vsekakor dolžnost muzealcev in konservatorjev, ki delajo v muzejih NOB. Da bi svoje delo izboljšali in ga smotrno prilagojevali v vseh muzejih NOB v Jugoslaviji, so muzealci in konservatorji v muzejih NOB že 1953. leta ustanovili svoje posebno društvo v zveznem merilu. Tedanje prvo posvetovanje v Beogradu je vsekakor rodilo pomembne uspehe pri sistematičnem delu v muzejih NOB. Količinski pa so bili ti uspehi, ka-

ve, med katerimi bodo tudi trije referati, in sicer: »O stanju in delu muzejev in oddelkov NOB v Sloveniji« (referent Milan Bevc), »Problematika spomeniškega varstva NOB« (referent Edo Turner-Primož) in »O čuvanju, konserviranju in restavriranju arhivskega in fotomateriala ter tiskar. Praktični del posvetovanja pa obsega v Ljubljani strokovni ogled muzeja NOB v Ljubljani; fegalne tiskarne »Toneta Tomšiča« in ogled spomenika ter muzeja na Urhu. Počue izlete pa bodo zastopniki posvetovanja napravili v partizansko bolnišnico »Franjo«, v muzej v Skofji Loki, na grobišče v Begunjah, v Žužemberk ter v Kočevski Rog, kjer si bodo ogledali bolnišnico v Jelendolu ter »Bazo 20c«. Razen tega si bodo med potjo ogledali številne spomenike, postavljene v spomin na NOB, zlasti v Beli krajini.

Nedvomno bo to posvetovanje, na katerem bodo razpravljali tudi o problematiki muzejev in oddelkov NOB, o zaščiti raznih objektov iz NOB, o raznih načinih prikazovanja gradiva iz NOB, o čuvanju arhivalij in muzealji, ter dalje o tehnični, finančni in kadrovski politiki do muzejev, združeno z ogledalom partizanskih, sedaj zaščitenih objektov, zlasti poučno za muzealce in konservatorje iz drugih republik.

Muzej NOB v Ljubljani

ko so v vsej državi napredovali — to bo pokazalo drugo posvetovanje Zveze društev in muzealcev in konservatorjev FLRJ, sekcije za NOB.

To posvetovanje bo tokrat v Ljubljani in se bo začelo v ponedeljek, 22. julija. Vso organizacijsko pripravo so prevzeli člani tega društva iz Slovenije. Posvetovanje, ki bo trajalo pet dni, je razdeljeno na dva dela. Dva dni bodo teoretične razpra-

Najvišje odkupne cene za slive in papriko

Beograd, 20. avg. (Tanjug). — Na današnjem sestanku sekcije za sadje in sočivje Zvezne trgovske zbornice FLRJ so se dogovorili o najvišjih odkupnih cenah za presne slive, franko za druga ali odkupna postaja podjetja. Po tem dogovoru je dovoljeno kupovati obrane presne slive največ po 15 din, sušenju namenjene po 10, za žganjkuho po 6 din, slive za marmelado in industrijske slive za izvoz po 8 din kilogram. Te cene bodo obvezne za vso državo. Odkupno omrežje sliv ne sme plačevati draže. S predpisi so predvidene

globe od 50.000 do 2 milijona din za gospodarske organizacije, ki kršijo dogovor. Odkupno omrežje lahko kupuje slive samo ceneje.

Dogovorili so se tudi o cenah za industrijsko papriko letošnjega pridelka. Člani sekcije so predložili predlog, naj bi bila podjetja za preskrbo s semenom ustanove s samostojnim finansiranjem. Sekcija se je postavila na stališče, da ni več razloga za takšno organizacijo, ker je z družbenim planom za leto 1955 urejeno vprašanje instrumentov, ki lani niso ustrezali podjetjem za seme-

IZ PRAKSE NASIH SODIŠČ

Prodaja hiš z obveznostjo glede prepustitve stanovanja kupcu

V nekem našem velikem mestu je nekdo prodal hišo, v kateri je 4-sobno stanovanje s pritliklinami. V pogodbo sta sporazumno vključila naslednje pogoje: prodajalec dobi od kupca takoj polovico kupnine, drugo polovico pa bo dobil, ko bo kupcu v celoti izročil izpraznjeno stanovanje, v katerem je prodajalec stanoval z družino (v treh sobah) in njegov sorodnik z ženo (v eni sobi) s pravico do souporabe kuhinje in pritliklin.

Prodajalec je takoj vložil tožbo na izselitev svojega sstanovalca, ki je prej sam sprejel v del svojega stanovanja, tako da ta ni imel dovoljenja od stanovanjskih organov in tudi najemnine ni plačeval. Sodišče je razsodilo, da se mora sstanovalec izseliti, in ta razsodba je postala pravomočna, niso pa je mogli izvršiti, ker stanovanjski organi sstanovalcu niso našli dru-

ga stanovanja. Tako je sstanovalec ostal v svoji sobi v prodani hiši. Prodajalec pa se tudi sam ni izselil iz svojega stanovanja, čeprav se je pogodbeno zavezal, da bo to storil, marveč je dal kupcu od svojega dela stanovanja dve sobi, sam pa je obdržal eno. Zdal stanujejo v tej hiši vse tri družine.

Ker pa prodajalec ni izpolnil pogodbenih obveznosti, mu kupec ni hotel izplačati druge polovice kupnine. Zato je zdal prodajalec tožil kupca in predlagal, naj ga sodišče prisili, da bi mu izplačal ostanek kupnine takoj, ko bo izpraznil preostali del svojega stanovanja, to se pravi, še to edino sobo, ki si jo je pridržal, ne glede na to, da bo njegov sorodnik kot sstanovalec ostal v svoji sobi, iz katere ga prodajalec ni mogel izseliti.

Prvostopno sodišče je zavrnilo ta tožbeni zahtevki in to rozsodbo

ski organi ne dodele stanovanja (če bi se vselil v kako stanovanje kot podnajemnik ali pa če bi se preselil kam drugam). Pogodbeno določeni pogoji torej niso bili nemogoči in nedopustni in tožitelj neutemeljeno zahteva, naj bi nasprotna stranka nasproti njemu izpolnila svojo obveznost in mu plačala ostanek kupnine, on pa bi se kratko malo odkril obveznosti, da izpolni tisto, kar je bilo tudi s stališča kupca njegove hiše pogoj za sklenitev pogodbe, namreč, da izroči kupcu v uporabo povsem izpraznjeno stanovanje v svoji hiši. Tožitelj pravzaprav zahteva, naj mu toženec izplača terjatev, ki še ni zapadla, ker tudi sam še ni izpolnil predhodnega pogoja, ki je sicer možen in dopusten, pa tudi jasno določen v kupni pogodbi. Tožbeni zahtevki je bilo torej zavrniti kot neutemeljen.

Po razsodbi drugostopnega sodišča je tožilec v tej zadevi vložil prošnjo, da bi mu dovolili zaprositi za zaščito zakonitosti. Predsednik Zveznega vrhovnega sodišča je njegovo prošnjo zavrnil, ker z rozsodbo nižjih sodišč zakon v ničemer ni bil kršen.

PROBLEMI SAMOUPRAVLJANJA V GOSPODARSTVU

Tudi v obratih srednjih in velikih podjetij bodo delavski sveti

Skupna komisija Zvezne ljudske skupščine in Zveznega izvršnega sveta za predpise o delavskem upravljanju je po daljšem zbiranju predlogov in razpravi sestavila osnutek novega zakona o samoupravljanju v gospodarstvu. Zakonski osnutek je komisija že poslala zveznim poslancem, sindikalnim forumom, družbenim organizacijam in ustanovam, ki bodo do 1. septembra poslale komisiji svoje morebitne pripombe.

Pomembna novost, ki jo predvideva zakonski osnutek, je uvedba delavskih svetov in izvršnih odborov v obratih srednjih in velikih podjetij. Ti organi samoupravljanja se lahko osnujejo v podjetjih z več obrati, ki v knjigovodstvu posebej izkazujejo svoje poslovanje. Podjetje določi v svojih pravilih, v katerih obratih se osnujejo delavski sveti in izvršni odbori. V obratih, kjer je zaposlenih več kakor sto delavcev in uslužbencev in ki svoje poslovanje posebej izkazujejo v knjigovodstvu podjetja, pa je treba obvezno osnovati delavske svete oziroma upravne odbore obratov. Te delavske svete volijo kolektivi obratov. Delavski svet obrata upravlja obrat v okviru pravic in dolžnosti, določenih s pravili podjetja, ter na osnovi sklepov in smernic delavskega sveta podjetja. Centralni delavski svet lahko vsak sklep ukine ali pa spremeni, če nasprotuje predpisom in pravilom podjetja oziroma sklepom in smernicam delavskega sveta podjetja.

Sedanji zakonski predpisi o delavskem samoupravljanju sicer formalno niso predvidevali obratnih delavskih svetov, vendar so le-te v mnogih večjih podjetjih osnovali na lastno pobudo, ker jim je praksa, kazala, da je to koristno. Toda ozle temu, da so v mnogih podjetjih že dalj časa obratni sveti, so se pri sestavljanju teza za novi zakonski osnutek pojavila stališča za in proti zakonitvi obratnih organov samoupravljanja. Tudi v komisiji, ki je sestavljala zakonski osnutek, mnenja skraja niso bila enotna.

Nekateri namreč sodijo, da bi uvedba obratnih delavskih svetov in izvršnih odborov lahko škodovala enotnosti kolektiva oziroma podjetja. Po teh predlogih obrati ne morejo biti ekonomsko samostojni, ker so posamezni obrati enega in istega podjetja odvisni drug od drugega ter torej ni osnove za uvedbo obratnih organov samoupravljanja.

to koristna in celo nujna. Podjetje je sicer proizvodna enota, ki pa je obratni samoupravni organi ne bodo v ničemer ogrozili. Nekateri obrati so ekonomsko toliko samostojni, da je moč izvesti posebna obratna in razdelitev skupnih dohodkov podjetja po obratih, kar torej je tudi ekonomsko osnovo za funkcioniranje delavskega samoupravljanja po obratih. To ekonomsko samostojnost obratov je treba — po teh sodbah — še razvijati, ker bo to omogočilo pravilnejše nagrojevanje, ustrezno uspehom obratov, to pa bo ugodno krepilo prizadevanje za dvig produktivnosti, zmanjšanje stroškov, odkrivanje notranjih rezerv itd. Uvedba organov samoupravljanja po obratih bo omogočila tudi močnejše, neposrednejše »odelovanje širših krogov delavcev in uslužbencev pri upravljanju podjetij. To tudi nikakor ne bo moglo cepiti enotne poslovne politike podjetja. Odnose med obratnimi in centralnimi organi samoupravljanja je pač treba ustrezno uskladiti in regulirati v pravilih podjetja. Sklepi centralnih samoupravnih organov podjetja so obvezni tudi za organe v podjetjih, razen tega pa centralni samoupravni organi lahko razveljavijo vsak sklep obratnih organov, ki nasprotuje sklepu oziroma smernicam centralnega delavskega sveta oziroma pravilom podjetja. Pač pa bodo obratni organi lahko prevzeli vsaj nekatero drobnejše delo (n. pr. razne pritožbe itd.), ki je zdaj obratmenjevalo delavski svet ali upravni odbor podjetja. Obratni organi bodo to delo lahko opravljali celo hitreje in v pravilneje. Spričo te sprostitve se bodo centralni organi v podjetju laže lotevali poglavitnih problemov, ki so pomembni za podjetje kot celoto.

Zaradi teh prednosti so v razpravi za zdaj že preuladala stališča, ki zagovarjajo uvedbo delavskih svetov in izvršnih odborov v obratih. V nekaterih podjetjih, kjer so načeloma za zakonitost obratnih organov samoupravljanja, pripominjajo samo to, da jih nekotiko moti, ker si niso še povsem na jasnem glede tega, kolikšen bo obseg osamosvojitve obratov, ker smatrajo, da je to dokaj širok pojem. Ponekod pravijo, da se gospodarska samostojnost obratov lahko že izra v tarifni politiki (plače premije), delitve dobička, finančnem uspehu itd., za celotno podjetje skupaj, centralno pa bi še urejali investicije podjetja oziroma obratov, probleme okrog nabave materiala in podobno.

M. Z.

STROKOVNI DEL KONFERENCE »ATOMI ZA MIR« V ZENEVI ZAKLJUČEN

Razvoj človeštva ni možen brez uporabe jedrske energije

Jugoslovanski strokovnjaki so predložili 18 znanstvenih referatov, od katerih so štiri obravnavali na sejah komisij — Pozornost sta vzbudila zlasti prispevka v zvezi s proizvodnjo težke vode s katalizatorji in konstrukcija novega geigerskega števca za iskanje urana

Zeneva, 20. avg. (Tanjug). Danes ob 11.50 je sovjetski znanstvenik Blodičev nehal brati zadnji referat na prvi svetovni konferenci za miroljivo uporabo jedrske energije. Tako je bil končan strokovni del te, dvanaest dni trajajoče in zelo naporne konferenčne strokovnjakov za jedrsko energijo.

Kalnih 2000 znanstvenikov iz 73 dežel, med katerimi so tudi predstavniki najmanjših dežel, Monaca in Dominikanske republike, je objavilo kakih 1100 znanstvenih del z vseh področij jedrske znanosti v številnih vojaških skrivnostih o atomskem orožju. Ta dela obsegajo 25.000 na stroj tipkanih strani in objavljena bodo takoj v posebnih knjigah. V njih bodo zajeta vsa največja odkritja na področju jedrske znanosti. Od teh del so na plenarnih sejah in sestankih strokovne komisije proučile kalnih 450. Jugoslovanski strokovnjaki so predložili 18 znanstvenih referatov, od katerih so štiri obravnavali na sejah komisij.

Prispevek jugoslovanskih strokovnjakov je vzbudil pozornost zlasti v zvezi s proizvodnjo težke vode s katalizatorji in konstrukcijo novega Geigerskega števca za iskanje urana. Referati jugoslovanskih strokovnjakov potrjujejo, da je razvoj jedrske znanosti v Jugoslaviji na zavdanci vredni višini. Na konferenci so objavili izredno mnogo koristnih znanstvenih odkritij, ki bodo nedvomno pripomogle k naglemu razvoju jedrske znanosti. Mape, v katerih so bili spravljeni strogo zaupni dokumenti velikih narodov, so zdaj izpraznjene. Vendar pa vseh skrivnostih na konferenci niso odkrili. Veselile so prikrijele nekatere važne skrivnosti iz tehnološkega procesa v uporabi jedrske energije.

Vsi navzoči znanstveniki so se v načelu strinjali, da normalni razvoj človeštva ni možen brez uporabe jedrske energije. Sklepi zlasti Sovjetske zveze, Anglije, ZDA, Francije, Kanade in drugih dežel, da bodo čimprej zgradile atomske elektrarne, najbolje dokazujejo, da se je atomska doba že začela. Prva atomska elektrarna je začela obratovati lani dne 17. junija v bližini Moskve. Zdaj grade atomske elektrarne v vseh »atomskih« deželah in že prihodnje leto bodo začele nekatere izmed njih obratovati. Medicini, industriji, kmetijstvu, biologiji, biokemiji, tehnologiji, fiziki in kemiji se obeta nagel uspeh. To jim omogočajo novi uspehi na področju jedrske energije.

Medicinski strokovnjaki bodo lahko kmalu objavili zmago nad najbolj nevarnimi boleznimi in uporabili nove metode v zdravljenju drugih bolezni. Uporaba radioaktivnih izotopov omogoča zdravnikom natančne diagnoze bolezni. Dosedanji poskusi z radioaktivnimi izotopi v kmetijstvu so pokazali, da lahko pričakujemo večji donos žita. Z njihovo uporabo lahko dosežemo v kmetijstvu takšno povečanje proizvodnje, da dnevni svetovni prirastek štivila prebivalstva za 100 tisoč bodočim rodovom ne bo povzročal nobenih skrbi.

Industrija, ki je že opozarjala na nevarnost, da bodo klasični viri pogonske sile kmalu izčrpani, je našla nov vir energije. Kakor je uporaba vodne pare ali elektrike odprla nove strani v razvoju industrije, tako omogoča jedrska energija njen nagel razvoj.

o zaščitnih ukrepih v atomski energiji. Zato je splošni zaključek te konference, da je pot k uporabi jedrske energije v miroljubne namene široko odprta, da pa je potrebna pri tem previdnost. Znanstveniki so objavili svetu, da lahko v kratkem pričakuje-

Z atomske razstave v Zenevi

človekovem življenju. Široka uporaba jedrske energije v miroljubne namene bo omogočila, da bo začel človek kmalu izdelovati atomske avtomobile, ladje in letala. Znanstveniki so jasno opozorili na to, da krije jedrska energija v sebi nevarnost za človeški organizem in rastlinstvo. Toda odkrili so takšne ukrepe za varnost dela z atomskimi reaktorji in v atomskih tovarnah, da zanesljivo preprečijo vsako povečanje škodljive vpliva radioaktivnosti v uporabi jedrske energije v miroljubne namene.

Hrup, ki so ga zagnali na konferenci genetični, je samo svarilo javnosti, da mora strogo izpolnjevati varnostne ukrepe. V kratkem se obeta mednarodni kodeks

proizvodnjo termonuklearne energije v miroljubne namene. To vprašanje ni bilo na dnevnem redu konference. Vendar pa so v Zenevi uradno potrdili, da skušajo vse velike države ukrotiti termonuklearno energijo. To energijo dobivajo s fuzijo lahkih nevtronskih prvih in z njihovo preobrazbo v težje prvine. To velja za preobrazbo vodikova v težjo prvine helij. Proces fuzije se lahko razvije samo pri temperaturi več milijonov stopinj in pod močnim pritiskom. Termonuklearna energija se je razvila doslej samo v vodikovih bombah. Znanstveniki pa niso bili ko moči te energije, da bi jo uporabili v miroljubne namene. Predsednik konference indijski znanstvenik Bhabha je odločno potrdil, da lahko pričaka-

mo proizvednjo termonuklearne energije v miroljubne namene. To vprašanje ni bilo na dnevnem redu konference. Vendar pa so v Zenevi uradno potrdili, da skušajo vse velike države ukrotiti termonuklearno energijo. To energijo dobivajo s fuzijo lahkih nevtronskih prvih in z njihovo preobrazbo v težje prvine. To velja za preobrazbo vodikova v težjo prvine helij. Proces fuzije se lahko razvije samo pri temperaturi več milijonov stopinj in pod močnim pritiskom. Termonuklearna energija se je razvila doslej samo v vodikovih bombah. Znanstveniki pa niso bili ko moči te energije, da bi jo uporabili v miroljubne namene. Predsednik konference indijski znanstvenik Bhabha je odločno potrdil, da lahko pričaka-

Spremembe v ameriški diplomaciji

Državniki so začeli uveljavljati prakso, da vpričijo svoji partnerjevi ničesar vnaprej ne povedo o svojih namelih

Washington, 20. avg. (Tanjug). Tukajšnji opazovalci so opazili, da so nastale v ameriški diplomaciji zadnje čase zelo pomembne spremembe. Od začetka priprav na konferenco velikih štiri so začeli ameriški državni uveljavljati prakso, da vpričijo svojih partnerjev ničesar vnaprej ne povedo o svojih namelih in da nočejo odgovorjati na vprašanja, kaj bodo obravnavali na mednarodnih konferencah. Tako ni bilo moč vnaprej zvedeti, s kakšnimi predlogi bo Eisenhower odpotoval v Zenevo. Tega v celoti niso vedeli niti zahodni ameriški zavezniki, ki jih je presenetil Eisenhowerjev predlog o »zakonitem vohunstvu«. Vnaprej tudi ni bilo moč zvedeti, s kakšnimi predlogi je odpotoval ameriški veleposlanik v Zenevo na razgovore s Kitajci. In zdaj spet ni

znano, kakaj ta pogajanja tako vključujejo in kaj pravzaprav obravnavajo na njih. Tu trdijo, da je to boljše in koristnejše za uspeh pogajanj, ker onemogoča nepotrebno sodelovanje javnosti in nudi zainteresiranim strankama možnost, da popuščata druga drugi, ne da bi upoštevali ugled in veljavo.

Najgloblji vtis je napravilo to, da si ameriški državni vztrajno prizadevajo uveljaviti duha ženevske konference. Iz vsake njihove izjave veje duh pomirljivosti in zmernosti, celo kadar pojasnjujejo nasprotna gledišča o argumentih druge strani, ki jim očitno niso prav nič prijetna. Tu prevladuje mnenje, da uradni predstavniki ne žele niti z besedami kaliti združenja za obravnavanje odprtih vprašanj, za katere se zelo zanimajo.

Tretja sprememba se nanaša na tako imenovano doktrino preprečevanja »Frastrations«, ki jo je Dulles uporabil v primeru nevtralne komisije v Koreji. ZDA so se postavile na stališče, da je treba nekatere določbe mednarodnih pogodb spremeniti brez ko zastare in ko se pekaže, da jih ni moč uveljavljati. V konkretnem primeru zahtevajo spremembo pooblastil te komisije in celo njeno ukinitve. Čeprav se v glavnem strinjajo s tem načelom, izražajo v dobro obveščanih krogih bojazn, da bi utegnili to privedi k uzaknitvi prakse, po kateri bi lahko vsaka država odločala o zaščitnosti te ali one mednarodne pogodbe.

Zadnja sprememba v ameriški politiki je v sklepu ameriške vlade, da bo objavila zapisnike z nedavne konference velikih štiri, kakor so ZDA že prej storile z gradivom jaltke konference. Neugodno reagiranje francoskega tiska na ta sklep so v zvezi Dullesovemu pojasnilu, da bo v knjigi zbrano samo tisto, kar je bilo že objavljeno, podprli tudi nekateri ameriški člani. Vladi naklonjeni »Washington Post« meni, da ni zaželeno storiti to, ker o objavi zapisnikov ni bilo skupnega dogovora. Na drugi strani pa bi lahko ZDA obdolžili, da so objavili enostransko verzijo o

dogodkih. To bi pa utegnlo neugodno vplivati na bodoče neuradne razgovore na velikih mednarodnih srečanjih, brez česar si ne moremo misliti uspeha v obravnavanju odprtih vprašanj.

Sporazum o obmejnem prometu podpisan
Trst, 20. avg. Danes ob 19. uri je bil v Vidmu podpisan sporazum o obmejnem prometu med Jugoslavijo in Italijo. Sporazum sta v imenu jugoslovanske in italijanske vlade podpisala šefa obeh delegacij — inž. Bučar in dr. Capon. Sporazum predvideva razne ugodnosti, ki jih bodo deležni prebivalci v 10-kilometriskem pasu vzdolž jugoslovansko-italijanske meje. S tem sporazumom je vzdolž meje vzpostaviljen enoten obmejni režim, kar bo nedvomno koristilo prebivalcem obmejnih področij.

Velike poplave v ZDA
Deroče vode so porušile ceste in železniške proge
New York, 20. avg. (AFP). Reke v severovzhodnih državah ZDA nenehoma naraščajo in človeških žrtve je čedalje več. Prizadeti sta zlasti državi Pennsylvania in Massachusetts. Utinilo je 60 ljudi, na tisoče pa jih je ostalo brez strehe. Na mnogih krajih vzdolž atlantske obale so morali čestni in železniški promet ustaviti. Deroče vode so porušile ceste in železniške proge, pa tudi mnogo mostov ter jez pri Rode Islandu. Iz helikopterja so sinoči metali prizadetemu prebivalstvu odeje, obleke in živila. Ljudje so se zatekli na strehe svojih hiš. Rešiti jih bodo mogli šele danes dopoldne. Oblasti so prepovedale promet po mostovih čez reko Delaware. Na bergovih te reke se je porušilo mnogo poslopj, ki jih je voda izpodjedla. Takih naglih in

Razlika med besedami in dejanji

Ze drugič po podpisu sporazuma o preprečevanju in reševanju obmejnih incidentov med našo državo in Albanijo je bil na albanski meji ubit jugoslovanski državljan. Lani 30. julija je padel zadet iz zasede, granicar Mumilo Malčić. Tokrat je bil ubit neoborožen pastir, ki je zasedel na albansko ozemlje ali pa je prekorračil mejo z namenom, da bi zavrnil ovce na naše ozemlje.

Sporazum predvideva, da je treba v takšnem primeru državljana druge dežele vrniti na ozemlje njegove domovine, ne pa nanj streljati iz brozestrelke. Preiskava je pokazala, da je tudi tokrat šlo za zahrbtnen zločin.

Dejstvo, da so organi države, katere krmaril poudarjajo potrebo po izboljšanju odnosov sv. Interesu narodov naših dveh držav, v interesu miru na Balkanu in v Evropi (Nemehed Šehi), tako obračunali z našim državljanom, mora vnesti izogrebiti Jugoslovansko javnost.

Ne gre samo za nerazumni uboj, temveč tudi za očitni poskus albanski oblasti, da bi žalostni dogodek prikazale v netočni luči, da bi zaščitile morilca, da bi neresničeno opisale pobude za ta zločin in način, kako je bil storjen. Namesto sklepa, da je treba krivca najstrožje kaznovati in dati družini ubitega Bečovića odškodnino, albanski člani mešane komisije brez pridruženja sprejemajo in branijo prozorno laž albanskega granicarja. Tebi ni menit ali mizijo pred grobim potvarjanjem okolčin, v katerih je prišlo do uboja.

Vse to priča o skrb vzbujajočem pomanjkanju dobre volje. Ne gre namreč samo za osamljen pojav, ki zbuja dvome o albanskih izjavah, da žele živeti z Jugoslavijo v dobrih odnosih.

Ne moremo se znebiti vtisa, da v Albaniji, točneje rečeno v priroščinih krolh te dežele, obstoje in delujejo vplivne sile, ki ne žele normalnih odnosov z Jugoslavijo, ki ne žele, da bi — po njihovi zaslugi uradne — deklaracije dobre volje uresničili v ustreznih dejanjih.

Med granicarji so na primer leta in leta razpihivali mržnjo proti naši državi. Ponovljeni uboji ali poskusi, da bi zadržali naše državljane na albanskem ozemlju, vse to nas pač ne more preprečiti, da so se zdaj navodila granicarjem in poimovanja korento spreminila.

V grobi razliki med besedami in dejanji je treba polskati pojasniti za dejstvo, da se normalizacija jugoslovansko-albanskih odnosov počasi razvija, kakor pa zboljšanje sodelovanja vzhodna dežela in nekaterimi drugimi vzhodnoevropskimi državami.

Naša javnost docela upravičeno pričakuje od albanske vlade, da ho svoje izjave o privrženosti, miroljubni politiki, politiki normalnih odnosov z Jugoslavijo podkrepila z dejanji.

Predvsem pa pričakujemo vsestransko pojasnilo in zadoščenje za smrt Halila Bečovića. G. A.

NOVA ZAHTEVA JUŽNOKOREJSKE VLADE

Odpoved sporazuma o premirju

Demonstracije proti članom nevtralne komisije se neprestano nadaljujejo

Seul, 20. avg. (AFP). V glavnih mestih Južne Koreje se nadaljujejo demonstracije proti članom nevtralne komisije za nadzorstvo nad premirjem. V Seulu so se demonstranti danes na kamionih vozili po ulicah. V petih pristaniščih, v katerih se mude ekipe nevtralne komisije, demonstranti še nadalje stoji pred hišami, v katerih imajo svoje urade inspektorji komisije. Le-te štiti ameriške čete. Hujših incidentov ni bilo.

Predsednik Sing Man Ri je svetovilo demonstancijom, naj nadaljujejo svoje akcije, dokler komisija ne bo zapustila Koreje.

Južnokorejska vlada je danes zahtevala od ZDA in OZN, naj se pridružijo Južni Koreji v odpovedi sporazuma o premirju, ki po njenem mnenju »ščiti komunizem in izpodkopuje našo obrambo«.

V vladnem uradnem komunikatu je izražena trditev, da je Severna Koreja »pripravljena ponovno napasti Južno Korejo« in da je nedavni napad na ameriško šolsko letalo »nov dokaz, da gre

za takšne namene«.

New York, 20. avg. (AFP). Današnji »New York Times« piše, da ima Južna Koreja prav, ker poziva OZN, naj razpusti tako imenovane komisije za premirje. Toda časnik pripominja, da »pravilna pot, da bi dosegli odhod članov komisije iz Koreje, ni iz-

zivanje demonstacij in nerodov. Korejsko nezadovoljstvo je razumljivo. Podobno nezadovoljstvo OZN bi bilo zdravo«.

Obdolžitve, da čkoslovaški in poljski člani komisije vohunijo, »so morda točne, morda pa tudi ne«, piše časnik, »drža pa, da komisija ni izpolnila svoje naloge«.

IZREDNA SEJA SUDANSKE VLADE

POVSOD VLADA MIR

je rečeno v večerajšnjem uradnem komunikatu

Kairo, 20. avg. (AFP). V uradnem komunikatu, objavljenem po izredni seji sudanske vlade, ki je trajala vso noč od četrka na petek, je rečeno, da vlada v pokrajinah Zgornjega in Belega Nila mir. Kairski časnik piše, da sta seju pristoyvala tudi vrhovni poveljnik in poveljnik policije. Po seji sta sklicela sestanke višjih častnikov, na katerem so proučevali ukrepe, ki jih bodo storili po uporu dveh enot sudanske vojske in Toritu v Južnem Sudanu.

Casniki poudarjajo, da sta se dve enoti, skupaj kakih 500 ljudi, uprli častnikom.

Znano je, da so izginili trije častniki, o katerih sodijo, da so jih uporniki, ki so se zatekli v gozdove, ubili.

London, 20. avgusta — (Reuter). »Yorkshire Post« piše danes, da bo vzpostavitev sudanske neodvisnosti prinesla znatne probleme. Ta konservativni časnik piše v uvodniku: »Dve enoti sudanskih oborojnih sil sta se večeraj uprli in trije častniki so bili ubiti. Ta upor opozarja na nevarno stanje v južnem delu Sudana in na nevarnosti, ki jih bo prinesla komaj začeta evakuacija britanskih in egiptovskih čet. Če naj svoboda in neodvisnost prinese Sudanu enotnost in napredek, bi bilo treba čimprej storiti stvarne ukrepe, da bi preprečili prebivalce južnih pokrajin, da bodo njihovi interesi spoštovani in da konček anglo-egiptovskega kondomini-

je rečeno v večerajšnjem uradnem komunikatu

London, 20. avg. (Reuter). Britanski generalni guverner v Sudanu Knox Helm bo prihodnji teden odpotoval iz Londona v Kartum. Helm je prisel v London, da bi vladi poročal o položaju v Sudanu. Zaradi upora v vojski je večeraj razglasil izredno stanje v Južnem Sudanu.

Predstavniki Foreign Officea je na redni tiskovni konferenci danes izjavili, da se Velika Britanija in Egipt nista posvetovala, ali bi bila kako drugače povezana v zvezi z izbruhom tega upora.

MISIJA DOBRE VOLJE

Washington, 20. avg. (AFP). Iz znanih virov je prišla vest, da ameriško zunanje ministrstvo pripravlja »misijo dobre volje« podpredsednika Nixona po nekaterih deželah Srednjega vzhoda. Do tega potovanja bo prišlo v novemburu. Nixon in Dulles sta načrte obravnavala med svojimi večerajšnjimi razgovori.

Podpredsednik Nixon bo obiskal nekaj arabskih dežel in Izrael. Glavni namen potovanja je, »ustvariti vzdušje dobre volje med deželami na tem področju ter utrditi mir in varnost v tem delu sveta«.

VOJAŠKE VAJE

Verona, 20. avg. (AFP). Davi so se začele vojaške vaje čez Atlantskega pakta, imenovane »Lago Maggioro«. Vaje so kombinirane in v njih sodelujejo kopenske, letalske in pomorske enote.

Naši gospodarstveniki odpotovali v SZ

Izjava vodje delegacije Svetozara Vukmanovića

Beograd, 20. avg. (Tanjug). Danes popoldne je odpotovala v Sovjetsko zvezo jugoslovanska gospodarska delegacija pod vodstvom podpredsednika Zveznega

izvršnega sveta Svetozara Vukmanovića. V delegaciji so državni podtajnik za zunanje zadeve Hasan Brkić, državni svetnik Nenad Popović in svetnik Državnega tajništva za zunanje zadeve Vladimir Sabčić.

Na železniški postaji so se od jugoslovanske gospodarske delegacije poslovili nekateri člani Zveznega izvršnega sveta in drugi ugledni politični in gospodarski funkcionarji. Slovesa se je udeležil tudi sovjetski veleposlanik v Beogradu Vasilij Valjkov s članj veleposlanštva.

V vlaku je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović dal sodelavcem Tanjuga naslednjo izjavo o razgovorih v Sovjetski zvezi: Med razgovori bomo obravnavali dosedanja izmenjava med obema deželama, kakor tudi možnosti za njen nadaljnji razvoj. To pomeni, je rekel podpredsednik Vukmanović, da bomo posvetili pozornost tudi vidikom za daljšo dobo. Lahko domnevamo, da bodo razgovori v tem oziru uspešni spričo dejstva, da so dosedanji izkušnje pokazale ne samo ugodne sadove, temveč tudi ugoden obseg in sestavo. Z vidika celote bomo obravnavali tudi preče investicijske dogovore, kakor tudi možnosti za tehnično sodelovanje

Atomska razstava zaprta

Desettisoči obiskovalcev so videli delovanje reaktorja in druge možnosti uporabe jedrske energije

Zeneva, 20. avg. (Tanjug). Nočoj so zaprli prvo svetovno atomsko razstavo v Palači narodov v Zenevi. Na njej so razstavljale ZDA, Sovjetska zveza, Velika Britanija, Kanada, Francija, Holandska, Belgija, Norveška, Danska in Švedska. Desettisoči obiskovalcev iz Francije, Italije, Nemčije, Belgije in drugih dežel so imeli priložnost, da so prvi krat videli delovanje atomskega reaktorja. Stojeci na dnu bazena na vrtu palače Združenih narodov je reaktor obratoval od začetka do konca razstave. Izdelali so ga v ZDA in ga prodali Švici, ki ga bo uporabljala v znanstvene namene. V ostalih paviljonih je bilo prikazano vse bogastvo možnosti glede uporabe jedrske energije v miroljubne namene od maket in modelov prve atomske elektrarne, zgrajene v bližini Moskve, do uporabe jedrske energije za zapiranje steklenic. Obiskovalci so lahko videli, kaj se obeta človeštvo že v prihodnjih mesecih in letih na področju medicine, industrije, kemije, kmetijstva in drugih zna-

nosti z uporabo jedrske energije in njenih stranskih proizvodov. Hkrati so nočoj zaprli tudi prvo industrijsko atomsko razstavo privatnih tvrdk, ki je bila pravzaprav prvi atomski velesejem. Razstavljalo je 150 zaščitnih tvrdk iz vseh »atomskih« dežel, razen Sovjetske zveze in držav Vzhodne Evrope. Ob tej priložnosti so sklenili tudi več trgovskih pogodb in navezali stike med posameznimi industrijskimi tvrdkami. Po splošnem vtisu na tem vselejmu lahko pričakujemo, da se bo kmalu začela prodaja proizvodov atomske industrije. To razstavo so obiskali trgovinski predstavniki iz vseh krajev sveta.

SPOMINSKA PLOŠČA

Zeneva, 20. avgusta. (Tanjug). Udeleženci konference za uporabo jedrske energije v miroldobske namene so sklenili vidiati v eni izmed dvoran palače Združenih narodov v Zenevi spominsko ploščo v spomin na ta doslej največji zbor znanstvenikov sveta.

Lov z lokom je postal najbolj priljubljen ameriški šport

PISMO IZ ZDA

Z lokom in puščico

Starodavni način lova in ribolova je navdušil na desetfisoče novih športnikov

New York, avgusta 19. — Odkar je leta 1828 skupina fantov ustanovila Zdrženje strelcev Pennsylvanije, v Ameriki ni bilo v lovu z lokom in puščico nobene nesreče. S puško pa se je zgodilo v gozdovih že več smrtnih nesreč, in to je hkrati glavni razlog, zakaj hodijo Američani po goščah v pisanih srajcah in rdečih čepicah. Lok in puščica pa ne osvaja lovšev samo zato, da bi preprečili nevarnost nezadostno organiziranega športa s strelnim orožjem. Navdušenje za lok in puščico pojasnjujejo strokovnjaki s tem, da je ta šport star že sto tisoč let. In čeprav se v naših časih večina ljudi zadovolji s to igro v detinstvu, je zdaj čedalje več športnikov, ki prenosa ta šport s sosediščih mačk in zrcal v kopalnici na tarče v prosti naravi.

Pojasnil za to je več. Šport z lokom in puščico je predvsem združen z manjšimi stroški, razen tega pa ni tako omejen kakor druge vrste lova. Strelci so najbolj navdušeni med vsemi lovci in lahko bi jih primerjali z ribiči, ki hodijo po postvi. Oboji so namreč strastni. Divjadi pa škodujejo manj, ker je med lokom in puščico to pač velika razlika. In ob manjšem lovske plenu imajo večji užitek.

Lovec, ki gre na divjad z lokom in puščico, mora živati do

bro poznati. Na loku ni daljnogleda in lovec se mora neopažen približati divjadi, ki vidi in začuti nevarnost več sto metrov daleč. Zato ni čudno, da so puščolovščine dr. Poupja iz Kalifornije, ki je hodil v tridesetih letih našega stoletja s puščico in lokom na afriške leve, silno razgibale domišljijo športnikov in prinesle strelskemu športu v Ameriki nov polet. Zdj klobuki Robin Hooda niso v ameriških gozdovih nobena redkost in streljanje postaja narodni šport, s katerim se ukvarja čedalje več ljudi.

Nadarjena deklica Ana Penelopar Marston iz Wandota v Michiganu si je priborila že več prvih nagrad v strelskem športu, ko ji je bilo 8 let. S 15. leti je postala prvakinja v strelski tekmi za ženske. Nedavno si je znova priborila naslov ameriške prvakinja v streljanju na premične tarče.

Ljubitelji streljanja z lokom in puščico so organizirani v Ameriki v dveh posebnih organizacijah. V prvi so strelci, ki streljajo na mrtve cilje s posebnimi pravili o držanju loka, stoji in podobno. Druga organizacija je neprimerno večja in obsega lovec na divjad ter strelce na umetni tarče v poletu. Za to vrsto streljanja ni nobenih pravil, razen glavnega, da človek zadene cilj.

V teh športnih zvezah je organiziranih na desetfisoče ljudi. Stalni lovci na premične tarče je v ZDA kakih 70.000. Dovoljenje za lov na divjad z lokom in puščico so izdale pristojne oblasti lani 200.000. Blizu 600.000 Američanov pa hodi na lov na nizko divjad z lokom in puščico brez dovoljenja.

Prvakinja ZDA v streljanju na premične tarče z lokom

Ker raste ta šport v širino, ga spremljata dva neogibna pojava. Prvi je, da se spreminja v znanost s točno določenimi dimenzijami loka in puščice. V tem oziru ima Amerika tradicijo, ki so jo razvili njeni Indijanci in ki obsega lov na vso divjad, pa tudi na rečne ribe. Drugi pojav je komercialne narave. Ze zdaj lahko namreč dobiš lok za 2, pa tudi za 80 dolarjev, puščice pa stanejo po dolžini od 5 do 30 dolarjev. Na desetine tovarn izdeluje več sto vrst opreme za slaherne roke, za vsako tarčo in v glavnem za vsak žep.

Orožje, s katerim je človek osvojil prvo živalsko kraljestvo, je v Ameriki za športnike čedalje bolj privlačna vaba. Ze zdaj lahko o loku in puščici rečemo, da sodita v vrsto najbolj priljubljenih športov v tej deželi.

Jaša Levi

IZJAVA SOVJETSKEGA ZNANSTVENIKA DR. POKROVSKEGA

UMETNI SATELIT bo najbrž že v bližnjem času zaplaval po vesoljstvu

Moskva, 19. avg. (AFP). V intervjuju lista »Izvestije« je sovjetski znanstvenik dr. Pokrovski izjavil, da je zdaj vzpostavitev umetnega satelita v vesolju uresničljiva. Uspeli, doseženi na tehničnem področju, omogočajo praktično uresničenje te ideje. Prehod iz atmosfere v kozmični prostor je znanstveno uresničljiv, če upoštevamo dejstvo, da vodeni izstrelki dosežejo višino 500 km in da so se živali vrtnile žive na zemljo. Pokrovski je pripomnil, da je drugi pogoj za uresničenje te zamisli v tem, da satelit doseže hitrost 8 km na sekundo. Znan-

stveniki so v svojih laboratorijih ta problem že rešili. Jaz sem že 1944, pri tem dosegel hitrost 25 km v sekundi.

Pokrovski je zatem rekel, da so štirje ameriški znanstveniki dosegli hitrost 95 km na sekundo. Poudaril je tudi, da mora biti satelit pritrjen na izstrelak, ki bi eksplodiral in izpustil satelit 300 do 400 km iznad zemlje. Satelit bi skrajna lahko imel obliko krogle za biljard.

V SZ se pripravljamo na izgradnjo umetnega satelita, je zaključil dr. Pokrovski.

PODPOLKOVNIK FRANC ČRNUGLJ-ZORKO: KOMU NAJ TO SLUŽI?

Zanimivo je, da, kakor je razvidno iz videmskega pokrajinskega časopisa, proces proti Beneški četici pripravljajo že 8 let. To se pravi, da sovinistični elementi že 8 let sistematično izvajajo pritisk v videmski pokrajini na najnaprednejše, demokratično prebivalstvo, to je na bivše bore proti fašizmu, na ljudi, ki imajo velike zasluge za demokratično ustavo, kakršno ima danes Italija. Vsekakor sodnim organom ni bilo treba toliko časa za pripravo procesa, temveč je bil čas potreben, da se sovinistični elementi v videmski pokrajini afirmirajo in si s sistematičnimi metodami zastraševanja in omalovaževanja borcev NOB pripravijo teren in pogoje, da jih lahko postavijo pred sodišče. In to so našli danes, ko je Italija rešila večji del svojih vprašanj z dobroznamenim sosedom — Jugoslavijo, ko si naša vlada prizadeva, da se odnosi s sosedno Italijo še bolj poglombe. Ali se videmski sovinisti zavedajo, da s svojimi dejanji, s klevetanjem narodnoosvobodilnega gibanja v Benečiji ter borcev in enot NOVJ škodujejo današnji antifašistični ureditvi in gledu, ki si ga je Italija pridobila po drugi svetovni vojni.

Da bi obtožnica dosegla večji učinek pri italijanskem ljudstvu je bilo treba »Beneško četico« obtožiti že velezidaje domovine. Ta »velezidaja domovine« pa je bila v tem, da so se obtoženi borili proti fašizmu v vrstah NOVJ. Prav tako obtožujejo izdaje —

kakor je razvidno iz zadnjih časopisnih poročil — tudi vse garibaldirce, ki so se borili proti fašizmu. Vsi ti so zakrivilni »velezidaje« samo s tem, ker so se borili proti fašizmu na strani zaveznikov sil. Vsak objektivni Italijan pa se bo vprašal, ali niso zakrivila velezidaje tisti, ki so se borili po kapitulaciji Italije v vrstah nemške vojske, ki so bili pod komando nemških enot, ki so bili člani republikanske vojske. Zakaj niso teh okvalificirani za velezidajalce? Ali se videmski sovinisti ne spominjajo, da je Hitler videmsko pokrajino vključil v sestav tretjega rajha? Ali so se oni potem takim borili za demokratično republiko Italijo in za to, da bo videmskaja pokrajina ostala v Italiji. Ali so se tisti Italijani, ki so se borili v vrstah republikanske vojske pod komando nemških generalov in feldmaršalov, borili za nacionalne pravice Italije? Na to naj odgovore monterji obtožnice! O tem naj razmislijo vsi tisti, ki danes obtožujejo bore antifašiste.

Ce so se Benečani borili v NOV Slovenije oziroma Jugoslavije v enotah, kjer so govorili s svojim jezikom, če so izražali težnjo, da bi hoteli po vojni živeti

z brati Slovenci, ali so imeli do tega pravico ali ne? Ali so s tem zagrešili izdajo? Nikakor ne! Saj je bila samoopredelitev narodov proklamirana od zaveznikov na konferenci v Jalti. Ce do tega ni prišlo in je mirovna konferenca to vprašanje drugače rešila, s tem ni rečeno, da so bivši partizani in borci NOV danes slabi italijanski državljani. S tem je rečeno, da se — kakor je to zagotovljeno z ustavo italijanske republike — morajo vsem narodnim manjšinam priznati njihove pravice, torej tudi Slovencim Benečanom. V mirovni pogodbi je Italija svetočeno v 16. členu podpisala in se obvezala v prisotnosti predstavnikov zmagovitih držav, da ne bo preganjala borcev narodnoosvobodilnih gibanj, ki so se borili na strani zaveznikov. Danes tega členu ne spoštujejo in preganjajo vse tiste, ki so se borili proti fašizmu, kot n. pr. člani garibaldirskih enot, člani enot NOV itd.

Videmski sovinisti trdijo v svojem časopisu, da spoštujejo ta člen in da ne sodijo tistih, ki so sodelovali v narodnoosvobodilnih gibanjih, temveč da sodijo samo kriminalce. Te ga pa jim nihče ne more verjeti. Ce podrobno pre-

MEDNARODNI PREGLED PROGRAMOV SOCIALNEGA RAZVOJA

KORISTNA PUBLIKACIJA OZN

V okviru svoje raziskovalne in informativne dejavnosti so Združeni narodi nedavno objavili posebno znanstveno razpravo o programih in ukrepih, storjenih na svetu za ureditev socialnih vprašanj. Razprava je bila napisana v sodelovanju s specializiranimi agencijami in je izšla z naslovom »Mednarodni pregled programov socialnega razvoja«. To delo je navezano na Uvodno poročilo o socialnem položaju na svetu, objavljeno leta 1953. Omenjeni dokument nudi dejansko sliko stanja na svetu in dokumentira velike razlike v življenjskem standardu.

Tej dejanski sliki dodaja Mednarodni pregled programov socialnega razvoja oris in analizo narodnih vladnih ukrepov, namenjenih obravnavanju in izboljšanju socialnih razmer. Ker uveljavljajo nekatere narodne ukrepe in načrte, zlasti v gospodarsko nerazvitih deželah, z mednarodno pomočjo in sodelovanjem, so mimogrede omenjena tudi mednarodne akcije. Izjemoma je v razpravi tudi govora o privatnih akcijah in delu prostovoljnih organizacij, kolikor le-te sodelujejo pri uveljavljanju posameznih vladnih ukrepov in programov.

Socialna politika v sodobni družbi

Mednarodni pregled programov socialnega razvoja je zajel vsa klasična področja socialnih problemov, ki so zdaj predmet socialne politike in praktičnega obravnavanja. Pisec prevzema v Pregledu posamezne programe, metode dela in razvoja ob upoštevanju izrednih primerov za osvoboditev.

Prvo, uvodno poglavje vsebuje analizo socialne politike in konceptov v sodobni družbi. Poudarek je zlasti na evolutivni in spremembi v pojavnem obdobju. Pisec razprave ugotavlja, da so se po drugi svetovni vojni programi razširili na vseh področjih socialne dejavnosti, v deželah in na področjih na vseh stopnjah gospodarskega razvoja.

Glavni sklop, do katerega so prišli pisec razprave v svojih uvodnih razmislijanjih, je, da postaja odgovornost države za izboljšanje socialnega standarda in povečanje blaginje državljansko čedalje bolj univerzalna. Gledišča uveljavljena bolj ali manj že v začetku našega stoletja, po katerih so bili socialni ukrepi predvsem vprašanje človekoljubja in dobrotelčnosti, stvar prostovoljnih akcij, dobrotelčnih skupin in posameznikov, so se preživela in so zdaj samo še ostanki minulosti. Od začetka leta 1945 je 45 dežel sprejelo nove statute ali pa v veljavne statute znatno spremembe. Malone v vseh primerih so novi ali spremenjeni statuti ugotovili osnovno odgovornost države na področju socialne blaginje. Nekatere dežele so pravzaprav spremenile statute samo zato, da bi ugotovile odgovornost države in ji dale polbitnost za uveljavljanje socialne politike.

Nova področja socialne dejavnosti

Od drugega do višjega dvanajstega obravnavajo poglavja programe socialnega razvoja v naslednjih socialnih področjih: programi v zdravstvu, programi za izboljšanje prehrane, programi za izboljšanje stanovanjskega razmer in komunalnih storitev, pomoč potrošnikom, programi v prosveti in delovnih odnosih, programi socialnega zavarovanja, posebni programi za socialno zaščito in rehabilitacijo, posebni programi socialnega razvoja za vas, raziskovalna in študijska delo ter vprašanje filozofije socialnega razvoja. Glavne socialne področja ustrezajo v glavnem razdelitvi v urovnem poročilu o socialnem položaju na svetu. V Pregledu pa ni poglavja o populacijskih vprašanjih, ker ima za zdaj še zelo malo dežel dokončno izoblikovano narodno politiko populacije. Na drugi strani so Pregledu priključena nova področja, kakor je vprašanje pomoči potrošnikom, posebni programi za socialno zaščito in rehabilitacijo, to so pravi programi za specifične kategorije prebivalstva (stari ljudje, invalidi, otroci brez staršev, zločinci), vprašanje socialne politike za kmečko prebivalstvo in študijsko delo, raziskovalno in študijsko delo, enem izmed važnih činiteljev za planiranje in uveljavljanje socialne politike.

Zadnje poglavje s naslovom »Poka socialnem razvoju« ima v pregledu poseben pomen. V nasprotju z ostalimi poglavji gre tu za poizkus, da bi analitično obdelali in kategorizirali socialne koncepte, politiko in način obravnavanja socialnih vprašanj. Pisec so razdelil dežele v tri kategorije. Ta preprosta razdelitev kakor tudi sami poudarjajo, aloni na razmerju med socialnimi in gospodarskimi načrti v posameznih deželah in na načinu, kako te načrte uresničujemo. V prvo kategorijo so prišle vzhodne dežele — »gospodarsko razvite dežele« s privatnimi podjetji. V drugi kategoriji so Sovjetska zveza

in vzhodnoevropske dežele — »dežele s centralnim planiranjem«, v katerih iz ene ustanove nadzorujejo vse gospodarstvo in vse pomembnejše socialne funkcije. V tretjo kategorijo sodijo dežele in področja, »ki veljajo navadno za gospodarsko nerazvite, čeprav so med njimi tudi dežele, ki se hitro industrializirajo in dežele z novim statičnim gospodarstvom.«

Človek se je začel zavedati svojih socialnih pravic

V celoti gledano Mednarodni pregled programov socialnega razvoja s vsebinsko dokumentacijo in podatki, pojašnjen z množimi praktičnimi primeri, nedvomno kaže dve osnovni značilnosti socialne problematike sodobne družbe. V subjektivnem idejnem oziru so nastale v zadnjih desetletjih zelo velike spremembe. V najbolj zaostala in najbolj revna področja sveta je prodala spoznanje o življenjskem standardu, doseženem na drugi strani. Človek, ki se je še nedavno mislil, da mu je pač usoda naprtila revščino in boleznj in da ni moč proti temu ničesar ukrepati, se začneja zavedati, da ima pravico do boljše življenja. Človek se je začel zavedati svojih socialnih pravic. V primerjavi s to idejno revolucijo, ki jo spremlja pomemben napredek glede socialne politike in socialnih reform v posameznih deželah, pa uresničevanje socialnih programov in načrtov zaostaja. Zlasti gospodarsko nerazvite dežele so v neizogibnem dilemi, kako razdeliti neizodna sredstva, prisklajene dajatj prednost istim investicijam, o katerih mislijo, da bodo pripomogle k povečanju proizvodnje. Njihove investicije in socialne namene pa so tako pomankljive, da razpon med deželami z visokim in nizkim življenjskim standardom nenehoma narasta.

Nekatere pomankljivosti pa ne morejo zmanjšati pomena te edinstvene znanstvene razprave. Pisec so Mednarodnemu pregledu programov socialnega razvoja namenil nalogo, da tudi nerazvitim deželam informacije, ki bi jim utegnile koristiti pri iskanju metod in poti za obravnavanje posameznih zadev in v naporih za pospeševanje socialne blaginje na splošno. Ko je jugoslovanski delegat govoril pred Ekonomsko-socialnim svetom o tej razpravi, je rekel, da je ta naloga zelo skromna. Poudaril je, da lahko gospodarsko nerazvite dežele najdejo v tem dokumentu mnogo koristne informacije o glediščih, proučevanju in praktičnem obravnavanju posameznih vprašanj, ki so še zmeraj odprta tudi v gospodarsko razvitih deželah, in izrazil prepričanje, da bo Pregled vabildi zaslužen položaj med vsebinsko in strokovno predmet podrobneje proučevanja, analiz in komentarskih politikov, planerjev socialne službe ter praktičnih socialnih delavcev in znanstvenikov. Po našem mnenju Mednarodni pregled programov socialnega razvoja to celoti zasluži, ker je delo teoretične in praktične koristi za vse, ki se ukvarjajo s socialno problematiko.

R. P.

Pomanjkljivosti dela

Mednarodni pregled programov socialnega razvoja pa ima tudi nekatere pomanjkljivosti in slabe strani. Nekatere pomanjkljivosti so razumljive in neozbifne pri prirobnem delu. Tiskarna je razprava takšne vrste, zasnovana v svetovnem obsegu. Pregled univerzalnosti se Pregled v ce-

NOČNE BRZOJAVKE

BURMANCI BODO KUPILI PRINAS VSAKO LETO DVE LADJI

Beograd, 20. avg. (Tanjug) Zvede se je, da je burmanska vlada sklenila poleg ostalih proizvodov kupiti od Jugoslavije vsako leto po dve 10-tisočinski ladi.

Pričakujejo, da bodo gospodarski razgovori med Jugoslavijo in Burmo, ki se bodo začeli septembra, vplivali na nadaljnje uresničevanje zamisli, ki so izražene v skupnem jugoslovansko-burmanckem protokolu o gospodarskem sodelovanju, podpisanem na Brijunih.

ČLANI PREDSTAVNIŠKEGA DOMA ZDA V MOSKVI

Moskva, 20. avg. (AFP) — Člani Predstavnškega doma ZDA John Rhodeson in Joseph Holt sta danes prispela v Moskvo na obisk ZSSR, ki bo trajal 10 dni. Demokratskega senatorja Allena Ellenderja pričakujejo v toku noči. Predviden je prav tako obisk skupine desetih senatorjev, med katerimi bodo Kefauver, Sparkman in Mundt.

UPOR V SUDANU

Khartum, 20. avg. (Reuter) Kakor je bilo nočjo objavljeno, imajo uporniki iz vrst sudanske vojske pod svojim nadzorstvom Torit, sedež province Ekvatorije v Južnem Sudanu. Zvezne s Toritom so prekinkline. Vlada pošilja na jug čete in vojaški material z letali.

Poročajo, da so se sudanski vojnaki uprli in napadli svoje častnike, ko jim je bilo ukazano, da se pripravijo za pohod na sever Sudana.

LETALSKI POSNETKI

Washington, 20. avg. (AP) Kakor so danes izjavili v obveščinskih krogih, so ZDA pripravile dovoliti Sovjetski zvezi sletati iz zraka ameriško mrežo vojnih baz po vsem svetu pod pogojem, da Sovjetska zveza ponudi enake informacije ZDA.

Stavšče ZDA o tem vprašanju je bilo raztolmačeno v okviru priprav

POPLAVE V ZDA

New York, 20. avg. (AFP) Hude poplave v severni ZDA se vsako uro stopnjujejo. Stevilo smrtnih žrtev je naraslo na 118, najmanjšo pri tem 40 žensk in otrok, ki so izginili v Camp Davisu. V državi Pennsylvaniji je ostalo brez strehe nad 20000 oseb. Helikopteri preletavajo poplavljenno ozemlje, veliko kot četrtrina Francije, da bi našli preživele, ki so se se utegnili rešiti na strehe, grife ali drevesa.

PRVA KITAJSKA LADJA V HAIFONGU

Hanoj, 20. avg. Kakor poroča Nova Kitajska, je v serovojni namsko luko Haifong prispela prva kitajska ladja, ki je pripeljala 2250 ton rize kot pomoč Kitajski Severnemu Vietnamu.

te postojanke, pa tudi nekaj nemških vojakov in podoficirjev. Vprašamo se, zakaj ne obtožujejo beneških borcev tudi za umor komandanta te postojanke in drugih Hitlerjevih vojakov.

Obtožnica navaja tudi primer odvzema svobode in revizicije pri Evgeniju in Zofiji Vogrič. Obema je bila vzeta svoboda zato, ker so jima dokazali kriminalna dejanja. Organ Narodne zaščite so na osnovi odloka javnega tožilca BBO izvedli preiskavo njujnega stanovanja in gospodarskih plospov in našli pri tem razno blago, nakradeno v vasch v Benečiji. Pri preiskavi sta oba priznala svojo krivdo. Sodišče ju je kaznovalo s delom v kazenski enoti in na povračilo materialne škode oškodovancem. Naj videmski sovinisti pogledajo v kartoteko policijskih organov, kjer bodo našli tudi ime Vogriča in njegove žene Zofije, ki sta bila že prej večkrat kaznovana zaradi kriminala.

Iz teh nekaj primerov lahko sklepamo in trdimo, da je obtožnica lažna in sestavljena na obdolžitvah, ki so izmišljene in potrjevane. Kdo naj verjame pričam, ki naj bi potrdile verodostojnost teh obtožb? Ali je družina Vogrič verodostojna priča proti beneškim partizanom? Družina, ki je znana po svojih kriminalnih dejanjih, naj pričam proti borecm antifašistom? Mislim, da se res lahko ponašajo s takimi pričami kot sta Vogričeva.

Borci NOV, posebno tisti, ki smo se borili na ozemlju Gori-

Dve, tri besede O ZALOŽBI LIPA

Spodbudno dejstvo za pesnike - pa tudi za druge založbe

Nekateri imajo tradicijo, drugi načrte. Da ne bi naredil komu krivice: nekateri imajo za sabo dolgo pot dela in izkušenj ter se trudijo, da bi tej, če že ne slavni, vsaj vzpodbudni tradiciji ostali zvesti; drugi pa so šele pričeli z delom, pričeli iz neke notranje potrebe, ker se je v njih nekaj prebudilo, zganilo in dozorelo v načrte, ki vzbujajo in krepe vero, da bodo uspešno opravili pot, ki jo imajo pred sabo. K poslednjim jo imamo pred sabo. K poslednjim pristememo z vsjo upravičenostjo pristeti tudi primorsko založbo »Lipa« v Kopru.

Brez reklame, tiho in skromno je stopila v življenje. Bilo je pred štirimi leti. Za široko javnost je bila njena fiziognomija bleda in nedoločna in malo jih je bilo, ki so videli v njej nekaj, kar ima v sebi moč in pravico do življenja.

V prvem letu je Primorska založba izdala le štiri knjige, program za tekoče leto jih napoveduje dvanaest, za prihodnje, to je 1956. leto, pa kar dvajset knjig. Od kod in zakaj ta nenaden vzpon? Povzročile so ga iste potrebe in podprle iste silnice, ki so pred štirimi leti privedle do

slovenskih založb, najde na Primorskem povprečno okrog sto kopijev, medtem ko pokupijo isti ljudje približno po tisoč izvodov od skoraj vsake pomembnejše izdaje kopske založbe. Torej razmerje 1:10 v korist nove založbe je prav gotovo dejstvo, ki že samo po sebi več kot dovolj jasno in nedvoumno govori o velikem pomenu te male kulturne ustanove na Primorskem.

Zdi se mi potrebno poudariti, da je naklada knjig Primorske založbe v glavnem ista kot pri ostalih slovenskih založbah.

Zanimiva — zame osebno še nerazumljiva — je usoda pesniških zbirk te založbe. Splošno znana in javno »objokovana«, vsaj od strani založnikov, je stara resnica, da pesniške zbirke nikakor ne »gredo«. Stevilke govore — pa naj gre tu za originalno ali prevodno poezijo, — da pomeni 600, 700 prodanih izvodov že lep »uspeh«, ki potolaži založnika in navda avtorja s ponosom... Skoraj kot anekdoto sem poslušal, ko mi je predstavnik kopske založbe pripovedoval, da so na dan izšla »Slovenskih narodnih pesni« (30. april 1952 — datum torej ni

prodanih. Prav gotovo je to edinstveni in najbrž tudi edini primer v današnjem slovenskem založništvu.

Najbrž ni tu brez romena tudi cena knjig — čeprav to ni in ne more biti edini razlog — ki je pri Primorski založbi znatno nižja od povprečja na slovenskem knjižnem trgu. In če pri tem zabeležimo kakšno ime, je prav, da vsaj omenim komercialnega direktorja založbe Marcela Rožanca, ki je za nizko ceno knjige že marsikaj storil.

Zanimivo bi bilo spregovoriti še besedo, dve o načrtih te najmlajše slovenske založbe, priznam da prvi stavek tega članka »Nekateri imajo tradicijo, drugi načrte« nisem zapisal brez rahle misli na to ali ono togost pri tej ali oni renomirani založbi in na izredno prožnost in vitalnost ljudi, ki vodijo Primorsko založbo. Toda govoriti o načrtih, dokler še niso delovni program, je kot govoriti o piščjih snežidih: zgodi se, da vse skupaj gre po zlu, da ostane na pol poti, nerodno; zato le nekaj stavekov o nekaterih že trdno fiksnih izdajah v programu za prihodnje leto.

Najzanimivejši bo morda »Zbornik«, ali točneje neke vrste zbornik (naslov namreč še ni dokončno določen), publikacija, ki bi jo morda najverneje označili s pojmom letopis. Začeti s prihodnjim letom naj bi izhajal kot redna letna publikacija, prinašala pa naj bi bibliografijo o vseh poročilih, nanašajočih se na izdaje kopske založbe, dalje bibliografijo del, ki izhajajo na Primorskem ter del, ki se ukvarjajo s problemi primorskega življenja, osrednji del zbornika pa bi tvorili razprave in eseji z najrazličnejših področij znanosti, umetnosti in kulture, po možnosti predvsem taki, ki imajo kakšno zvezo z življenjem in problematiko primorske zemlje in tamkajšnjega človeka, ter nekaj tiskovnih pol beletrističnih prispevkov, ki bi jih črpali predvsem iz knjižnega programa za vsako naslednje leto.

Sodelovanje pri tem zborniku so objavili, in nekateri že oddali svoje prispevke, najvidnejši slovenski znanstveni in kulturni delavci, tako da bo — kakor celotno delo založbe — tudi zbornik izrazil veslovenskega značaja, publikacija, ki bo morda prinesla marsikaj novega in osvežujočega, vsekakor pa tehtnega v zakladnico naše narodne kulture.

Za obletnico Prešernovega rojstva bo založba izdala v ponatist Slodnjakov roman o Prešernu »Neiztrohnjeno srce«.

Boris Pahor, vodilni tržaški prozaiist, pa bo objavil roman »Mesto v zalivu«. Zanimiva bo tudi zbirka novel in ertic »Po odgonu in druge zgodbe« Mare Husove, ki je padla 1944. leta kot žrtve ustaškega nasilja.

To so le štiri izmed dvajsetih knjig, ki jih založba pripravlja za prihodnje leto. Ko bo njen program dokončno fiksnan, ga bomo registrirali in si ob njem ustvarili popolnejšo in vernejšo podobo te naše najmlajše, a morda najbolj razgibane založbe.

CIRIL ZLOBEC

DJURA JAKŠIČ: BOJ ČRNOGORCEV

ustanovitve te nove slovenske založbe ob našem Jadranu.

Večkrat sem se že zamislil ob trmoglavosti zakonitosti, ki spremlja in v nemajhnih meri oblikuje usodo slovenske knjige. Čeprav je slovenska dežela sorazmerno majhna in je Ljubljana skoraj v idealnem središču, iz katerega je v današnjem pojmovanju življenja komaj nekaj korakov do naših skrajnih meja, bi se vendarle upal trditi, da je tudi naša mala republika podvržena istim zakonom kot večje ali celo velike države: glas iz središča postaja vse tišji in slabotnejši, čimbolj se od tega središča oddaljujemo. Ali konkretno: knjiga, ki je izšla v Ljubljani, pa čeprav dobra in zanimiva, poredkoma in težko prodre v oddaljena kraje.

Ta, če ga tako imenujemo, »prirodni zakon« je prav gotovo vsaj do neke mere potrval na stanku Primorske založbe, vsekakor pa je v mnogem določa današnjo podobo in kaže pot, ki naj bi jo hodila ta založba. Pokazalo se je namreč, da knjiga izide pri katerikoli izmed

star) v samem Kopru v prvem popoldnevu prodani nad 500 izvodov!

Izbor Kosovelove lirike »Zlata čolna«, ki je izšel za proslavo 25-letnice pesnikove smrti, je bil v enem tednu skoraj v celoti razprodan, čeprav je naklada te zbirke znašala 2250 izvodov, kar je v današnjih razmerah za pesniško zbirko pravi trgovski riziko. In še dva primera iz najnovejšega časa: v nekaj tednih so posamezniki in knjigarne v celoti pokupile Petrarkove sonete v prevodu pesnika Alojza Gradnika, prav tako je v treh tednih v celoti pošla — tudi tu je namreč mišljen odkup knjigarn — pesniška zbirka Janeza Menarta »Prva jesen«. Prišla so celo naročila, ki jim založba ni mogla več ustreči.

Za primer sem vzel le pesniške zbirke, ker velja pozicija na knjižnem trgu skupaj s poljudnoznanstveno literaturo v glavnem kot nekakšno blago.

K vsemu temu samo še gola konstatacija: 96 odstotkov vseh knjig, ki so izšle pri Primorski založbi »Lipa« v Kopru je raz-

Vojin Bakić: Detajl spomenika padlim borecm v Bjelovaru

MATEJ BOR: LJUBLJANSKI PORTRETI

Zahteva, naj prikažem našo stvarnost, takšno kot je, a misli si ves čas, ker moj zaslužil je nevarnost: le tega ne, kar v nji predstavljam [jaz.

Kaj pa dela? — Piše. — Kaj za [vruga,

saj vse dni po ulicah križari in v ušesih naših to odloga, s čimer se sicer ukvarjajo [smetarji.

Njegov pogled ni čist, ker ga [zastira zavesa, ki jo spel je iz laži: za njo potuhnen vate se ozira hladno, še kadar mu pogled žari.

Nove revije

Borova številka 7-8. Iz vselbene; Narod, ki se bje za življenje — umrel — uvodna beseda, ki jo je za dan vsta je napisal književnik Ciril Kosmač. Dr. Metod Mikuš objavlja svoje zgodovinske zaplake pod naslovom »Začetki NOB v Sloveniji« (prispevek se nadaljuje); Belocerkno pripisuje objavljajo Aleksi Ravbar kratek ertico; Bela in pesmi sta sta pripovedala Miha Klinar in Novak Pavlič. Razen omenjenih prispevkov prinaša številka še vrsto krajših reportaž in spominskih prispevkov na partizanske dni, ki tvorijo osrednji del revije. Stevilka prinaša tudi nekaj knjižnih recenzij. Pizina ki vestnik. številka 8. leto 1955. Film. številka 7. leto 1955. Naša vasa, številka 14. leto 1955.

RAZGLEDI PO SVETU

AMERIŠKA KONKURENCA EVROPSKIM FESTIVALOM. V Allentownu, predmestju Philadelphije, bodo do poletja 1956 zgradili največji amfiteater sveta, ki bo imel 25.000 sedežev, veljal poldrugi milijon dolarjev in bo še enkrat večji od znamenega poletnega gledališča filmskega mesta Hollywooda. Vesako leto bodo nastopali skozl deset tednov najslavnejši operni pevci, simfonični orkestri in baletni sveta. Po izjavah ustanoviteljev bo ta festival upanja («Festival of Hope») izrecna ameriška protitež salzburškim festivalom in se bo prav tako začel avgusta meseca.

PISMA CESARICE MARIJE LUIZE NAPOLEONU, ki so bila doslej neznana, so našli v bernadotskem družinskem arhivu v Stockholmu. Pisma so iz let 1813 in 1814.

AMERIŠKI RAZISKOVALECI KLINIPOSOF prof. dr. Samuel Noah Kramer s pensylvanskemu univerze je dobil dovoljenje, da lahko razišče mezopotamske lončene table na univerzi v Jeni. Prof. Kramer pričakuje od teh raziskav dragocena spoznanja o nekaterih najstarejših pesnitvah sveta.

esperantu. Razdeljene so bile nagrade za najboljšo pesem, prozo in dramsko delo v tem jeziku. Za predsednika svetovne zveze je bil izvoljen prof. E. Malmgren iz Stockholma.

NA ESPERANTSKEM SVETOVNEM KONGRESU V LOGNI je bila sprejeta resolucija, ki izraža željo, da bi uvedli ta mednarodni jezik v vseh državah kot šolski predmet. Francoska vlada je oficialno sporočila, da podpira predlog Guya Molleta, naj bi pet držav istočasno uvedlo esperanto kot predmet šolskega pouka. Kongresu je prisostvovalo 1700 esperantistov iz 36 držav. V času kongresa je bila vrsta predavanj na univerzi o pomenu esperanta in uprizorjen je bil Gogoljev »Revizor« v

esperantu. Razdeljene so bile nagrade za najboljšo pesem, prozo in dramsko delo v tem jeziku. Za predsednika svetovne zveze je bil izvoljen prof. E. Malmgren iz Stockholma.

mu očitajo, da straši že itak modernim »serioznim« glasbenikom nenaklonjene založnike in voditelje radijske mreže. Vendar ta pojav proti »modernim« ni osamljen pojav v Ameriki, prav tako, kakor tudi ne proti abstraktnemu slikarstvu, ki mu očitajo, da je začelo v slepo ulico.

350-LETNICO ROJSTVA SLIKARJA REMBRANDA bo Nizozemska praznovala prihodnje leto z dvema velikima razstavanjma v Haagu. Tudi tuje galerije bodo poslale na ta razstavi najslavnejša slikarjeva dela. Ob-

enem bo uprizorjena za to obletnico nova opera o življenju Rembrandta, ki se je lotil neki domači skladatelj po nalogu holandske vlade.

Kritika je še ni videla. Ali pa ne doumela. Presenečljivo pravzaprav: nekateri teksti drse mimo očl javnosti in nihče se ob njih niti ne navduši niti ne razburi. Dejati bi, da jih tak molk nekako potisne v stran. In molk je obsodba. Slabo delo pa vzbudi včasih — vihar v kozarcu. Zato ker je nekaj stilih novosti — in nič več.

Prvi dve od treh Ribičevih novel sta bili že objavljene. Prva v Sodobnosti, odlomek druge v Besedi. Kritika komaj da jih je zapazila. Generacija mlajših kritikov, komaj da jih je navdušena. Starejši pa tako ali tako varujejo pero le za slovenske prilike. Ribič pa — kakor je nekdo že ugotovil — stoji nekje v sredi, je vez med obema ali, točneje povedano, malce osamljen. Ali, malce hudomušno, ni še našel skupine, ki bi ga dvignala na ščit svoje falange. Nič ne de, kljub temu posvetimo nekaj vrstic tem osamljenim novlam.

Le tri so Koča nad slapom, Tisti iz Jurjevega boršta in Andraževa sreča. Osrednja je Tisti iz Jurjevega boršta, ki obsega več kot polovico knjige in je pravzaprav povest. Vse tri so partizanske, obrnjene v človekovo notranjost, skušajo pojasnjevati človeka vojnih dni, govore (predvsem prvi dve) o človekovi krivdi in nekrivdi, komponirane so na raziskavo etičnih vrlin in slabosti slovenskih ljudi v drugi svetovni vojni.

Vsem trem novlam je skupno avtorjevo hošenje — ki se kaže že v nekaterih njegovih drugih tekstih — osvoboditi predvsem tiste ljudi in strani dusevnosti, ki kažejo dinamiko notranjih bojev, spopadov, dvomov, očiščenja... V tistih težkih in usodnih dneh zapreče njegovi junaki nedomišljeno okoljanje, ki izvzema nasoden spopad človeka s samim seboj. Komandant Marko iz prve novele zapravi brigado, kmet Matjion iz novele Tisti iz Jurjevega boršta izda partizansko bolnico, partizan Andraž iz Andraževa sreča pa si spripori kovski orožje, ki ga skuša spraviti na varno, namesto da bi sodeloval v boju. Pri tem pade. V vseh treh primerih so junaki objektivno krivi, toda pisatelj skuša krivdo pojasniti, pokazati na težke objektivne okolišnice, na socialne razmere, na poroje borbe ali na psihološka stanja junakov.

Iz galerije človeških podob tistih časov je torej izšel tako usode, ki mu nudijo možnost umetniško poustaviti moralne konflikte človeka v drugi svetovni vojni. Izšel je etične probleme, ki so bili takrat tipični. S tem se je nedvomno približal duhovni podobi slovenskega človeka, ko ga je pretresalo doživljanje osvobodilne borbe. Ta podoba ni statična, najnost zgodovinskega dogajanja je knete in oblikuje, človek se išče, ostri imperativi nezizpustnosti dogajanja kričejo to podobo, razgaljajo pravo jedro ljudi, trgajo konvencionalni oklep samozadovoljstva,

OSAMLJENE NOVELE

IVAN RIBIČ: GOZDOVI SO MI POVEDALI, KMEČKA KNJIGA, 1954

predsodkov in navad starega časa, preživelih etičnih psihološko novele.

Približno v teh razpisih se giblje pisateljeva oblikovalnost. Problem je zastavljen jasno, skoraj preveč hotoeno, da ne bi obrnil nekatr popolnosti idealne izpeljave. To velja zlasti za prvo novelo. Tu so tudi bolj očitne slabosti kot v noveli Tisti iz Jurjevega boršta. Zato o njej obiraje.

V Koči nad slapom rešuje pisatelj problem partizanskega komandanta, ki zapravi brigado in se — zavedajoč se svoje krivde — notranje lomi, beži pred lastnimi tovariši, dokler ne najde samotne koče in v njej partizanske Dano, kasneje pa prijateljca Franca, zrelega in izkušnega partizanskega tovariša. V relacijah emocionalnosti, prijateljstva, sumničevja, kritike in tovarišijske pomoči se razpleta Markova usoda, v njem so poglabljata zavest krivde, dokler ne preraste v samoobtožbo. Vendar slednjič zmaga zavest zaupanja, močlasti in pripravljenosti nositi posledice krivde, pa čeprav smrt. Razumljivo je, da k tej notranji zmagi pripomoreta Danina ljubezen in Francaova prijateljska beseda.

Toda v kolikor je ta etični spopad primerano in inventivno orisan ter psihološko stanje glavnega junaka podano preljudno, v delku se vsa moralna konflikt vendarle ne odvijata po zakonom notranje logike jmnakrove duševnosti. Marko ni utemeljen niti sociološko niti karakterno. Pred našimi očmi ne zraste enkratna plastična podoba komandanta Marka. Marko je preveč komandant, premalo Marko. Zaradi tetih razlogov sta najbrž tudi Dana in Franc blede. Romantičnost soteske pa je menda avtorja zapeljala k orisu nekaterih »romantičnih« prizorov, kol je na primer tisti z Dano pod curki slapa, ki jim pa manjka elementarnosti. Vendar, čeprav slutimo v etičnem konfliktu avtorbiografske zasnove, ki vsekakor potrjujejo verodostojnost samega psihološkega orisa, to še ne zadostuje za kom-

plekano umetniško ozivljenje glavnih akterjev te psihološko novele.

Večje odlike kaže novela Tisti iz Jurjevega boršta, ki v glavnem mojskro prikazuje prebijanje krivde v kneti Matjionu. Ta neosveščeni kmečki človek, ki skuša zaradi interesov svoje drobnokmečke posesti siliti nekje v sredi, med obema sovražnima frontama, nehoté izda nemškim žandarjem partizansko bolnišnico. Pisatelj nam ga predstavi, ko ga kurirji že vodijo od prizorišča krivde do brigadnega sodišča. Korak za korakom spoznava Matjion objektivne zgodovinske silnice, odpira se mu prava podoba časa in njegova hedna, zgrešena malokmečka preraunaljivost se mu razkriva v ostri luči. Matjion se vedno bolj zaveda svoje krivde in se spreminja v osveščena človeka. Ta proces je seveda potopen, za Matjiona mučen in, kot vidimo na koncu, usodepola. Nad njim najprej lebdi ostri etični bi partizanskega zasliševalca, nemi občitek lastne žene in otrok, zatem pa treči ob zdravo borbenost in optimizem kmečkih ljudi — s katerimi se srečuje na tej poti, spozna tragiko očeta, ki je izgubil sina prav v isti bolnišnici v Jurjevem borštu, in slednjič doživl miselnost ustvarjalcev novega sveta, preprostiti ljudi iz partizanskih edinic. Zadnji odarec mu zada spomin na lastnega brata, delavca, ki je partizanski horec in o katerem Matjion misli, da je komandant brigade, kamor so ga napotili. Samozavest vase zaverovanja kmečkoga gospodarja so ruši, poglabljata pa zavest krivde, ki se razraste v zavestno samoobtožbo. V tem psihološkom stanju, ki mejl na zmudenost, Matjion stori samomor, čeprav se, da ga je brigadno sodišče obsodilo le na pristilno delo.

Tudi tu skuša avtor vprašanje krivde rešiti v človekovo notranjosti. Odlika novele je tudi, da psihološko stanje glavnega akterja raste logično, da je utemeljeno v tipiki kmečkoga značaja, v navezanosti kmečkoga človeka na zemljo in grunt. V noveli zasledimo tudi večjo formalno dognanost, enostvot dejanja, smiselno kompozicijo instvarena dialog. Sam razplet je presenetljiv, realističen in psihološko verjeten. Slabosti novele so podobenega izvora kot pri prejšnji ker je avtorja zanimal predvsem etični problem, se mu Matjion izviljo izpod prstov kot nekakšna

tipična figura določenega kmečkoga sloja slovenskega človeka. Zdi se, da je v osnovi podoba Matjiona še vedno premalo enkratna, enovita. Premalo je individualna, premalo odvljen kot Matjion in preveč kot primer Matjionov — neosveščeni kmetov.

Tretja novela ima oblikovno značilnosti filmske zgradbe, vendar večkratna retrospektiva je preveč razbija enotnost kompozicije. Problem krivde je v Andražu sociološko utemeljen in verjeten. Vsa zgodba in psihološki obrisi se komponirajo na glavnega akterja in so odbojajoči za partizanski tovariši le reportažno podani. Več umetniške sile kaže pisatelj v orisu Andraževa mladosti in kovajije. Sodobni hlapce Jernej si na koncu sam vzame svojo srečo, toda zaradi tega ga zadenejo okupatorjeve svincenke. Novela, se zdi, je nekje ostala v zasnovi in po umetniški moči ne dosega zlasti ne druge, Tisti iz Jurjevega boršta.

Knjiga sodi med uspele partizanske tekste. Njena pozitivnost je v tem, da je avtor prenesel dogajanje v notranjost junakov in da so njih podobe človeško pretresljive. Očitno je pisateljovo hošenje, ustvariti galerijo slovenskih ljudi iz narodnosvobodilne vojne, in to predvsem tistih, ki so se v njih zgodili etični problemi dobe. To je v bistvu iskanje prave podobe današnjega človeka in etičnih vrednot nove družbe. Pisatelj se je lotil poglobnega in nujnega dela. S prizanesljivostjo, ki jo odražava avtorjev humanizem, nam je približil tragične, brez krivde krivce akterje in sopotnike tistih dni. Knjigo je smiselno in spretenčno naslovil z »Gozdovi« so mi povedali. Če bi hoteli označiti celotno knjigo na kratko, bi lahko dejali: to so psihološka pripovedi, ki jim v karakterizaciji junakov zmanjkuje tal. Preveč ostajajo pripovedi, premalo je v njih pisateljevo izpovednost, njegovega lastnega, najbrž mnogo bolj do kraja domišljenega sveta. Panorama človeških likov je malce enolična, omejuje se v glavnem na kmečkoga človeka in na partizance, ki je včasih dokaj obda, premalo izdiferencirana pojava. Zdi pa se, da avtor kaže dobro poznavanje miselnosti in celotne podobe kmečkoga človeka. Zaradi želene primarnosti psihološke raziskave določenega problema, oziroma objekta, avtor včasih zaide na nevarno poti Matjion se, na primer, izvije iz njegovih rok kot pravzav za določen pojem, utemeljen predvsem sociološko, zgodovinsko in politično, ne pa kot umetniška postvaritev enkratnega človeka, kot je Grigorij Solobova ali Voruh Prežihovega Vrancea. Vendar omenjena sibičnost knjige niso teška znanja, da bi tema resnemu prizadevanju lahko jemala umetniško vrednost. Delo ima odlike, ki jih žal pogrešamo pri mnogih slovenskih novletih, predvsem pa v tekstih iz partizanskega življenja. F. VREG

V KATERIH ZDRAVILISČIH ZDRAVIMO ŽENSKE BOLEZNI

V zdravilišča gre vsako leto mnogo žensk, da zdravijo genitalne motnje in bolezni. Mnoge ženske se ne morejo odločiti, v katero zdravilišče bi šle, ker je njim, kakor tudi nam zdravnikom jasno, da v vseh zdraviliščih ne zdravijo genitalnih obolenj in da tudi vsako ginekološko zdravilišče ni za vse ženske bolezni. Zdraviliško zdravljenje, zdraviliške kure (za stare zdrav-

ja, posvečena uporabi zdraviliškega zdravljenja v ginekologiji.

Tudi sodobne medicinske knjige oziroma knjige uglednih sodobnih ginekologov ali balneologov obširno obravnavajo ženske bolezni, ki pridejo v poštev za zdraviliško zdravljenje. V njih obravnavajo zdravniki tudi indikacije zdraviliških dežel, drugače povedano, zdaj je že dovolj znano, katere ženske (ginekološke) bolezni lahko zdravimo v zdraviliščih. Vseh ženskih bolezni namreč ne zdravimo v zdraviliščih pa tudi vseh bolezni, ki pridejo v poštev za zdraviliško zdravljenje, ne zdravimo v istem zdravilišču.

Matone v vsa zdravilišča prihajajo ženske, da bi se zdravile, toda zdaj vemo, da lahko samo nekatera zdravilišča nesporno ugodno vplivajo na ženska spolovila in da lahko samo takšna zdravilišča po pravici imenujemo ginekološka. Katera zdravilišča so pri nas ginekološka? Med vsemi zdravilišči oziroma med mnogimi zdravilnimi vrleti pri nas pridejo v poštev predvsem tri vrste zdravilišč, v katerih so naslednje vrste zdravilnih vrelecev.

1. Zveplene vode. To so vode, v katerih je žveplo v obliki alkalnih hidrosulfidov in žveplovega vodikova. Te vode so naravne termalne, ali pa jih uporabljamo segrete. Takšne vode imajo zdravilišča: Mataruška, Kobiljača, Ribarska, Kursumlička (v Srbiji), Ilidža pri Sarajevu (v Bosni) Varaždinske Toplice (na Hrvaškem) Dabarska Banja (v Makedoniji) in druga.

2. Slane (muriatitčne) vode ali natrijevo kloridne (ali slani vreleci). Takšne slane vode imamo v nasled-

njih zdraviliščih: Slankamen (nekoliko slana voda, 7,6 gr soli na liter), Mladenovac (2,52 gr soli na liter), Novosadska Banja (alkalno muriatitčna voda) v Srbiji: Slana Banja v Tuzli (zelo slana voda, 267 gr soli na liter), v Bosni: Sisak (muriatitčno alkalna, jedna in bromna voda), Lipik (nekoliko slana hidrokarbonatna in sulfatna voda) na Hrvaškem; Igalo (vrelec hladne, nekoliko slane ter bromno jedne in radioaktivne vode (v Boki) Črna gora.

V to vrsto vod sodi tudi morská voda. Segreto morskó vódo so začeli znova uporabljati v Opatiji za kopanje, inhaliranje in izpiranje. Enako bi lahko uporabljali za zdravljenje tudi segreto morskó vódo v Igalu.

Termalne in radioaktivne vode ali akrototerme. To so naravno tople, nekoliko mineralizirane (oligomineralne) energetske ali kemijsko indifferente vode. Mnoge te vode so tudi radioaktivne. Takšne vode imamo v zdraviliščih: Vranjska, Jošančka, Novopazarska, Breštovačka, Niska, Soko, Pribojška v Srbiji, Topusko, Daruvar, Stubičke, Krapske in Sutinske Toplice na Hrvaškem ter Dobrna in Dolenjske Toplice v Sloveniji.

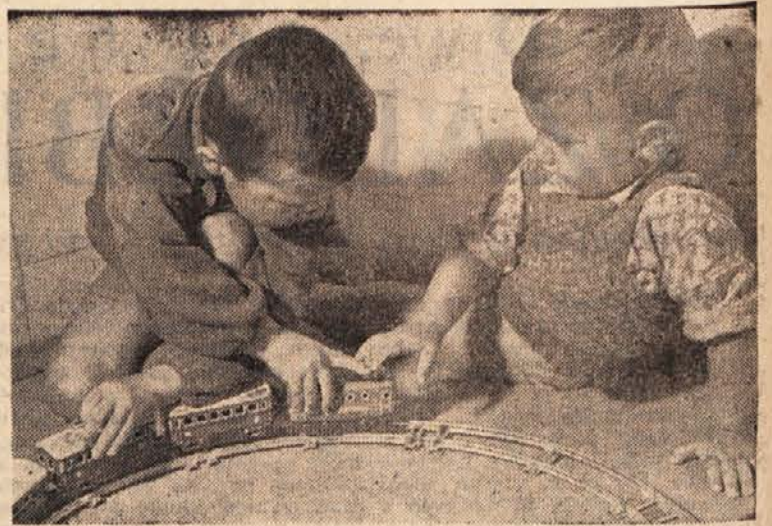
To bi bile v glavnem termomineralne vode iz teh treh skupin, ki

imajo kot rečeno jasno določen učinek na ženske genitalne organe.

Ce pa napravimo ožjo izbiro glede zgraditve, opreme in tradicije v zdravljenju, tedaj pridejo v poštev naslednja naša zdravilišča: 1. Zdravilišča z žveplanimi vodami: Mataruška, Kobiljača, Kursumlička, Ilidža pri Sarajevu in Varaždinske Toplice; 2. Zdravilišča s slanimi vodami: Slankamen in Slana Banja v Tuzli; 3. Zdravilišča s toplimi in radioaktivnimi vodami: Vranjska, Niska, Soko, Topusko in Dobrna.

To so torej glede vode zdravilišča pri nas, ki jih lahko uporabljamo za zdravljenje obolenj ženskih genitalnih organov. Na koncu se nesporno vsiljuje sklep. Nam se zdi, da je za izbiro zdravilišča zmeraj pametnejše in smotrnejše obrniti se na zdravnika, strokovnjaka v teh vprašanjih, kajti izbira zdravilišča se mora zmeraj ravnati po značajni motenj v genitalnih organih. To načelo nesporno velja tudi za vsako drugo zdravljenje. Iti v zdravilišče brez zdravniških napotkov ali še slabše, zdraviti se v zdravilišču brez navzeta zdraviliškega zdravnika, je enako nespametno, čisto pa tudi nevarno, kakor jemati samovoljno in brez mere katerokoli drugo zdravilo.

Dr. Vandjel Tasić

Mlada strokovnjaka

Zakaj otrokom jed ne tekne?

Otroci, ki tehtajo manj, kakor bi morali tehtati glede na svojo starostno dobo, često povzročajo staršem skrbi, ker jim jed ne tekne, ker slabo spe, ker so nerazvorni itd. Vsi ti pojavi imajo običajno težko skupni vzrok, ki ga je treba čimprej ugotoviti in odstraniti. Takšne otroke mora zdravnik temeljito pregledati, rentgenizirati pljuča, pregledati kri, seč, nos, grlo itd. Obolenje teh organov namreč često povzroči hujšanje. V primerih, ko sicer zdravi otroci nočejo jesti, je treba upoštevati tudi razne psihološke činitelje.

Razen zdravljenja je v takšnih primerih važna tudi materina skrb za otroka. Mati mora hraniti otroka tako, da spravi njegovo težko čimprej v sklad z normalno. Otroku je potrebna preprosta hrana, bogata z vitamini in zlasti v začetku zelo hranilna. Hranilno vrednost jedi lahko povečamo, če na primer pripravimo sočivje z mlekom ali maslom, če v mleko, ki ga otrok pije, stepemo rumenjaki, mu primlašamo smetano itd.

Zelo mršavi in nemirni otrokom je zelo koristen četrtni počitek pred glavnim obrokom in pol ure po njem. Vsakdanje bivanje na čistem zraku in soncu zmeraj pomaga, da otroku jed bolj tekne. To pa ne sme otroka prikrasjati pri počitku. Vsakemu otroku, zlasti pa mršavemu, je nujno potreben dolg nočni počitek in spanje, pa tudi popoldanski počitek 1 do 2 uri, in sicer pri odprtih oknu, dolder vreme, to dopušča. Da otroci hitro zaspijo in da spe mirno, moramo paziti, da se zlasti v večernih urah ne bodo preveč razburjali, da ne bodo hodili v kino, poslušali razburljivih zgodb in podobno.

Važno je predvsem, da se pri otrocih, ki jim jed ne diši, takoj prepričamo, kako je z njihovim zdravstvenim stanjem, da ne gre morda za kronično obolenje pljuč, za slabokrvnost, za motnje v dihanju skozi nos, za psihične motnje. V vseh takšnih primerih naj se matere ravnajo strogo po zdravniškem nasvetu. Dr. M. M.

Naš otrok se je nasmeñnil

aike (konec minulega in v začetku našega stoletja), zlasti v deželah na Zahodu, imajo že določeno mesto v zdravljenju obolenj genitalnih ženskih organov. V mnogih knjigah uglednih starih zdravnikov iz tistih časov najdemo že posebna poglav-

Kaj vsebujejo maline ...

Maline so bile znane že v davnih časih. K nam so prišle s pobočij gore Ida (Kretai), nekateri pa trdijo, da so rasle prvotno na pobočjih Alp, kjer jih je še zdaj mnogo. Malinam so pripisovali ljudje razne zdravilne lastnosti; da blagodejno vplivajo na srce in žolčec proti bruhanju, da čistijo kri, olajšajo kožo na obrazu in njeno barvo, da posebejnejo apetit, preprečujejo skorbut, pomirjajo nerazvorne in nemirne ljudi, da urodno vplivajo na možgane in posredujejo zelo prijeten vonj ustom in ustnicam.

S kultiviranjem je postala malina človeku dostopnejša in manj divja. Razmnožila se je v več vrst. Zdad poznano svetlorumena, zlatorumena, svetlordeča in celo modrikastodeča maline. Malina sodi med jagode. Njen sestav je podoben sestavu jagode. V njej je 70 do 85% vode, 5 do 9% sladkorja ter po pol grama maščob, beljakovin, pepela in pektina. Celuloze je v malinah mnogo (4 do 9%). Maline dajo 63 kalorij, razen tega je v njej 40 mg kalcija, 30 mgr fosfora in precej železa (1 mgr) in osminko mgr bakra. Vitaminov je v njej 13 do 20 mgr. V malinovem soku pa nad 30 mgr. Malina je nežen in občutljiv sadež. Težko prenese prevoz in zahteva posebno pakiranje v košarice in neposredno obiranje brez prekladanja. Kakor ostale jagode lahko tudi maline spravimo čez zimo, če zamrzemo. V tem primeru laže prenese tudi prevoz.

V dietiki priporočajo maline diabetikom, ker je v njih malo sladkorja, revmatikom in na ledvicah bolnim zaradi velike količine celuloze. Maline pa so dobre tudi za ureditev prebave. Pomešane z drugim zgodnjim sadjem, na primer z jagodami, ribezjem ali z belim vinom, sladkorjem, tolečno smetano itd. lahko maline uporabljamo tudi za pripravljanje raznih okusnih in prijetno dišečih poslastic. Naš domači sok iz malin je znan kot zelo dober sadni sok ali sirup, saj je lahko prebavljiv in bogat na vitaminih. Zato ga priporočajo ljudem, bolnim na želodcu ali čreвах, pa tudi na človeka s hudo vročino učinkuje blagodejno.

Izmed vsega sadja je želatina iz malin najboljša. Kompot iz malin lahko enako kakor iz jagod, lahko ga mešamo tudi s česnjami, kosmuljami in ribezjem. Pito iz raznega sadja, pa tudi iz malin pripravimo tako: iz 200 gr presejane moka, 100 gr masla, ščepca soli in 100 gr vode pripravimo testo in ga pustimo stati pol ure; potem ga zvaljamo, pokrijemo s plastjo sadja in spečemo. Želatino iz malin, kosmulj ali kutev pripravimo takole: izberemo presno in zdravo sadje, ga operemo, slaničimo in pasiramo skozi vlačno krpo, potem primšamo soku enako količino sladkorja in ga v kuhano kakovih 10 minut, pa tudi nekoliko dlje, če se še ni dovolj zgostilo. Med kuhanjem ga moramo mešati. Po kuhanju zlijemo želatino v dobro pomito in obrisano posodo, jo pokrijemo in postavimo na hladno, da se ohladi.

Sirup iz malin ali kutev pripravimo takole: očistimo, operemo in stlačimo 2 kg sadja in pustimo mezo stati 3 do 4 dni, da začne vreti. V tem času je treba sok kdaj pa kdaj premeniti, potem pa precediti in stehati. Na 1 kg soka je treba dodati 1 kg sladkorja. Sok mora potem kakih 20 minut počasi vreti, potem pa zlijemo sirup v čiste in sterilne steklenice in jih dobro zamašimo.

Pod v stanovanju dnevno največ uporabljamo. Na podu stojimo, po njem hodimo, na njem opravljamo različna dela in na podu imamo postavljeno pohištvo. Razen tega opravljajo pod še druge funkcije. Od njega zahtevamo, da prostor toplotno in zvočno izolira ter preprečuje dostop vlage v stanovanje od spodaj velik vzgor. Pod mora biti tak, da nam tudi na oko ustreza, da je hoja po njem varna in udobna.

Kako čistimo tla v našem stanovanju

Včasih nam pod v določenem prostoru ne ustreza, ker ni tak, kot ga prostor po svoji funkciji zahteva. To najdemo zlasti v starejših zgradbah, pa tudi v primerih, ko smo zaradi stanovaške stiske primorani stanovati v prostorih, ki so bili namenjeni drugi funkciji. Tak pod si želimo popraviti ter ga nadomestiti z novim, ki nam bo ustrežal. Zlasti v naših stanovanjskih prostorih naj bo pod tak, da ga lahko čistimo, da se ne praši in da ustreza higienskimi zahtevam.

Kdor si gradi novo hišo in tudi sam odloča o podu, naj vselej dobro premisli, kakšen pod bo izbral, da mu ga pozneje ne bo treba izmenjavati. Kdor pa ima lastno stanovanje in je pod že preperel, ga bo tudi moral popraviti. In prav takrat je priložnost, da nastavi v stanovanju ustrezen pod. Zato si oglejmo dobre in slabe lastnosti podov in kako jih čistimo in vzdržujemo.

Pri nas je najbolj običajen leseni pod iz mehkega lesa. To so pogosto smrekove deske, na zgornji strani gladke, z žebji pribite na blazino. Tak pod imamo v kuhinji, spalnici, predsobi, včasih tudi v stránišču in drugod. Smrekov pod je cenejši, ima pa to glabo lastnost, da se hitro izrablji. V novih zgradbah ga skoraj nikjer več ne delajo, ker ne obtojen. Ko se deske osuše, se skrčijo in ob stilih nastanejo široke špranje, skozi katere odteka voda, ko ribamo in le-ta zamaka spodnje plasti nasutja ter kvari stropno konstrukcijo. Ker so v starejših hišah stropi povečini leseni, lahko vsiga, ki se pojavlja zaradi slabega pada, povzroči veliko škodo. Na lesenih tramovih se začne razvijati posebna gobá - imenovana hianá volk, ki leno dobesedno razkroji, tako da razpade in je nevarno, da se konstrukcija podere. Zato moramo smrekov pod hitro ribati, dobro obrišati in poskrbeti za prepelj.

Kdor ima možnost, lahko naveden pod obloži z linoletjem, ki ga očistimo z vlačno krpo. Če imamo na tleh linolet, moramo dati pod omare in ostalo pohištvo posebne podložne ploščice iz močnejše pločevine, ker bi se sicer linolet, zaradi prevelike točkovne obremenitve pohištva, poškodoval.

V kuhinji je zelo primeren sladkisi pod. Najdemo ga skoraj v vseh sodobnih stanovanjih in je znatno boljše od prej omenjenega. Sestavljen je prav tako iz mehkega lesa, le da so vse deske enake širine (10 do 12 cm) in med seboj spajane na veho in utór, podobno kot pri parketu. Ne

podložne blazine so deske pribite z žebji skozi utór, tako da od zunaj sploh niso vidni. Deščičen pod je lahko oplešan z oljno barvo. To je vsekakor iz praktičnih razlogov, ker je le-ta bolj odporen proti vlagi in tudi lepši. Pod najprej namažemo z lanenim oljem, nato ga dvakrat pobarvamo z željeno oljno barvo. Dobro je, da ga končno še tudi lakiramo. Najvažnejši je vsekakor premaz z lanenim oljem, ki napravi les odporen proti vlagi, medtem ko oljna barva ta premaz ščiti in daje barvo, ki jo želimo. Obstojnost takega poda je v veliki meri odvisna od skrbne nege. Če želimo, da traja pod celo našo generacijo, moramo od čevljev poškodovana mesta takoj popraviti, sicer se bo barva in opletok polagoma uničil. Pod se še zlasti hitro pokvari, če je na nekaterih mestih odstranjena barva in so posamezna lesna vlakna od čiščenja poškodovana.

Gospodinja lahko v veliki meri ohrani barvni opletok. Lakiranje vsekakor zamudno delo in se ga rajši izogibamo. Zato ne drgnemo površnega poda s parketnim loščilom! Napak je z oljno barvo oplešan pod drgniti s parketnim loščilom ali s katerikoli drugim voskom. Tak pod je tako gladek, da je hoja po njem nevarna, tudi ga ne moremo več barvati. Če bi ga znova barvali, bi bila barva več tednov lepšija in končno bi odstopila. Če ga želimo kljub temu barvati, ga moramo najprej ostrgati in temeljito izsušiti in šele tedaj ga lahko barvamo. To je vsekakor zamudno delo in se ga rajši izogibamo. Zato ne drgnimo površnega poda s parketnim loščilom!

Razen omenjenih vrst podov imamo tudi trdoščičen pod, ki ga napako imenujemo parket. Pravega parketa skoraj nikjer več ne delajo. Najdemo ga še v stariših sobah in reprezentivnih prostorjih. Pravi parket je iz posebej kvadratne oblike, ki so na vrhni strani obložene s furnirjem, ki tvori pogosto večbarvni vzorec. Trdoščičen pod mažemo s parketnim loščilom, nikakor pa ga ne smemo močiti z vodo. Mažežo odstranimo s terpentinom in zagovino. Če so mažeži zelo močni, les ostrgamo

ali pa pokličemo mizarja, ki nam to hitro naredi. Ko je mažež odstranjen, pod spet loščimo in drgnemo s krpo ter kričamo.

Razen lesenih podov poznamo še kamnite. Tla so obložena s ploščicami iz naravnega, pogosteje umetnega kamna ali polita z umetnim kamnom, ki je brušen. To je steracó tlak, ki je zelo primeren v prostorih, kjer se škropi z vodo, torej v kopalnici, pralnici, stranišču in v kuhinji. Če je pod nov, ga večkrat umijemo z milnico, da odstranimo fini prah, ki je ostal po brušenju. Mažežo od sadnih sokov odstranimo na teracu tako, da ga takoj umijemo z vodo, da mažež ne prodrejo v globino. Sicer ga moramo izmiliti z močnim lugom ali pa ponovno brusiti. Mažežo od črnica odstranimo s črtnovo, oziroma vinskó kislino. Mažežo od rje, ki lahko nastanejo n. pr. od vedra, ki stoji na tleh, odstranimo z milnico. Sicer pa je čiščenje teraca dokaj preprosto. Redno ga umivamo z vodo in ga zribamo. Na teracu je zelo koristno položiti preprogo, ki je lahko kar iz slame, da ni hoja po njem preveč nevarna.

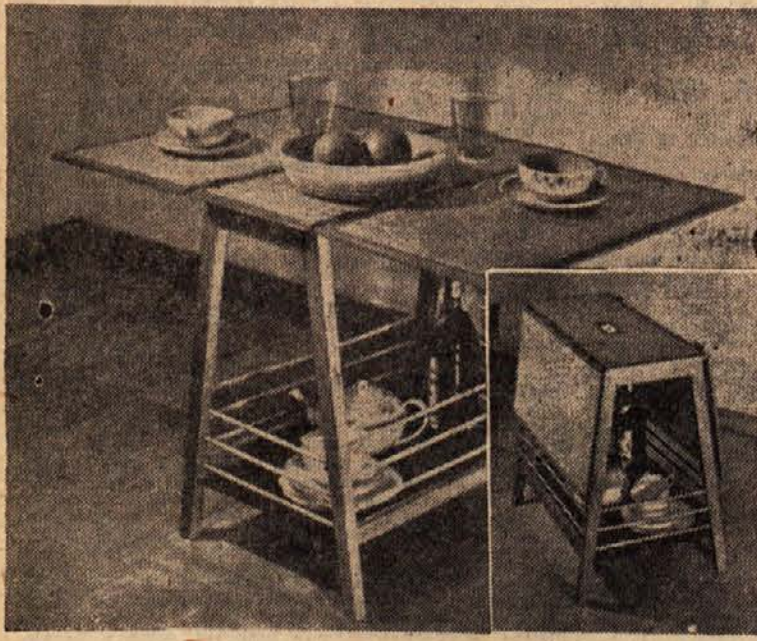
Poznamo še ksilolitni pod, ki je sestavljen iz žagovine in magnezijevega cementsa. Le-ta je dober toplotni in zvočni izolator in ni tako trd, kot teraco. Po njem se da prijetno hoditi; po njem koraki ne odmevajo tako, kot na drugih kamnitih tleh. Primeren je za predsobo, kuhinjo ter dnevni prostor. Pod najprej prepojimo z oljem, nato ga z negumino kot parket, oziroma trdoščična tla s tem, da ga loščimo. Umazan pod pa umijemo z vročo vodo in ne z milom ali sodo še poglejmo, kakšen pod je najprimernejši za naša stanovanja.

V kuhinji je najbolj običajen ladjski pod ali naveden smrekov. V poštev pride tudi linolet, ksilolit in manj teraco, ker je premazel. V dnevnem prostoru je lahko naveden lesen pod, boljše linolet, ali tudi ksilolit in trdoščični (parketni) pod. Spalni prostori imajo dandanes skoraj povsod parket, najdemo pa tudi lesen pod z oljnim opletkom, kar še danes ponekod radi delajo.

V predsobi so dobra vsaka tla, le teraco tlak ni preveč dober, ker je prehladen. V kopalnici, shrambi in stranišču je najboljše teraco ali pa tudi čisto naveden cementni pod iz likanega cementsa.

F. C.

ZLOŽLJIVA MIZICA

Zlasti v na novo zgrajenih hišah so sobe tako majhne, da včasih nimamo kam postaviti mize. Če imamo malo prostora, bi nam prav prišla zložljiva mizica, kot jo kaže prijuočna slika. Praktična je mizica zlasti zato, ker je prenosljiva. Lahko jo z vsem, kar potrebujemo, da pogostimo gosta, prenesemo na vrt ali balkon.

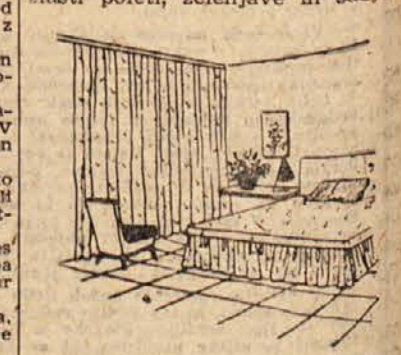
Počitek brez dopusta

Vsako leto si delamo načrte, kako bomo poletje temeljito izkoristile. Se tako zaposlena gospodinja si reče »Ob letošnjem dopustu se bom pa odpočila, če prav temu sama prav ne verjamem, ker se na tihem že boji, da ji bo kar kolik prekrizalo načrte. Vendar marsikatera gospodinja bi le lahko bolje izkoristila poletje in si tako nabrala moči za zimo.

Če ste doma, skušajte večidel dela opraviti jutraj, tako da lahko preživite popoldan na prostem. Sprostitev na vrtu ali pa v ležalnem stolu na balkonu lahko pri gospodnji napravi čudež. Seveda je res neumnó, če si ob takem počivanju razbijamo glavo z raznimi, čeprav potrebnimi skrbimi. Ženske, ki za kaj takega nimajo priložnosti, ker žive v mestu in nimajo ne vrta ne balkona, do parka jim je pa tudi daleč, imajo vsaj to možnost, da dihajo nekaj minut prav globoko pri odprtém oknu. To jih bo pomirilo in poživilo.

Če ste zaposlene, potem hodite v službo tako, da si boste pot nekoliko podaljšale in si tako »privoščile« malo gibanja. Če se slučajno vozite s kolesom, vlakom, z avtobusom ali tramvajem, poskrbite, da boste kljub temu še pešališe deset do petnajst minut. Ko hodite, skrbite na držo; glavni pokonci, ramena nazaj. Zvečer pa, ko je dnevno delo za nami, si včasih privoščimo kako prijetno urico po naši želji; sprehod, telovadba, malo sedenja na vrtu ali karkoli že.

Se nekaj besed k prehrani. Nikoli ne pozabimo jedilniku dodati, zlasti poleti, zelenjave in sadja.

Z novo zaveso in pregrinjalom obnovimo našo spalnico, ki je sicer že staromodna

I. REPUBLIŠKO PRVENSTVO V JADRANJU

Zadnjikrat po točke v sinje višave

Odločilni poleti za naslov novega prvaka Slovenije v jadranju

Pluj, 20. avgusta. Obe skupini tekmuje v hitrosmernem preletu na določeni cilj. A skupina ima na izbiro prelet do Celja ali Ljubljane, B skupina pa do Maribora. Sele v popoldanskih urah so se pojavili ugodni oblaki in takrat so odleteli po večini uspešni tekmovalci.

Včerajšnji rezultati zmagovalcev v A skupini: prvi je Vlado Velež iz Celja, ki je preletel progo, dolgo 125 km, Moškanjec - Celje - Moškanjec in osvojil 1000 točk, sledi Ferdo Pušnik (Ljubljana) z 255,6 točkami, Jože Kus z 211,8, Vili Zemljak iz Maribora 211,4 in Marjan Marčenko (Ljubljana) 208,1 točke. Skupni plasman v A skupini: Vili Zemljak 1411,4, Ferdo Pušnik 1315, Vlado Velež 1288,7, Jože Kus 1245,3, Marjan Marčenko 1053 točk. V B skupini so včeraj tekmovali v trajanju preleta. Zmagal

3091,2, Lorber 2934,7 in Mlakar 1855,1 točke. Prišel je dan, ko se tekmovalci prvega republiškega prvenstva v jadranju podajajo zadnjič pod nebo in ko se bo odločilo, kdo bo osvojil v A skupini pokal Letalske zveze Slovenije in kdo pokal »Ljudske pravice« v B skupini. Kandidati so približno enaki in

ZAPISKI S I. REPUBLIŠKEGA PRVENSTVA V JADRANJU (I)

ZA KULISAMI...

Dvakrati so zabrnali, starter je dal znak, letalo je poletelo vedno hitreje in hitreje, že se je odlepljalo od zemlje in izginalo za obzorjem. Na letališču pa so še ostali ljudje in o tem mislino pisati. O rezultatih samih z I. republiškega prvenstva v jadranju ste lahko že veliko brali, danes pa si poglejmo ljudi, ki so za kulisami...

PRVE »RTIVE« SE JAVLJAJO... Po kakih dveh, treh urah zabrnali telefon v sobi, kjer je na vrstah zaplano: »Vstop prepovedan. Nezaželen lahko slišijo: »Prislal sem pri tečaju...«. Sedaj nastopijo »navadni« zemljani. To so šoferji iz »Unimogom«, jespom itd. Ti ljudje gredo na delo, kadav z aero-vprego ni mogoče izveči jadralnega letala. Da ne hoče misliti, da je to tako enostavno izveči jadralno letalo s travnika. Nam povemo, tale primer: Jadralce so se »useli« na močvirnat teren. Šofer in pomočniki so morali ponoči gaziti vodo skoraj do ramen, da so lahko pripeljali jekleno vrv na kljun letala in ga končno spravili na tla. Komana. Letalo so morali pripeljati nazaj v Moškanjec z razdalje tudi kakih 76 m. Uspeli pa so, da so bili zjutraj vsi jadralci pripravljeni, čeprav so zvečer še manjkala 3 do 4 letala. Potrebno je bilo veliko poživljenosti in samozatajevanja, ker nočno delo ni lahko. Vsi pa so se zavedali, da so svinj v motorju, brez katerega ne gre.

»GURACKA« EKIPA Pomembno vlogo na jadralnem tekmovalstvu ima tudi »guračka« ekipa. V tel so tehnik, ki popravijo letala, člani ekipe, ki pripravljajo letalo za aero-vprego, ga čistijo in pregledajo pred letom. Pilot sam pa naredi drugi prelet letala, tako da je popolnoma siguren v zrak. Tako je torej jadralce odvisen od letala, svojih pomočnikov - »guračke« ekipe - in od termike. V glavnem pa zavisi od termike, če bo »Gruanu Baby« ali »Vajsa« ali »Zerjav« preletel določeno nalogo ali pa se bo »usedel« 10 km od starta.

TEŽKA SLUŽBA Med tistimi, ki največ »garajo« sta tudi meteorolog in njegov kolega radiotelegrafist. Njuna služba ni vznemljena na 7 ur, temveč začnejo sprejemati in računati ob 1. uri zjutraj. Nato malo počitka, ob 4 uri spet: »088 - 118, 088 - 128«. Take cifre sprejema radiotelegrafist in jih takoj prenaša svojemu kolegu meteorologu. Ta to številko dešifira in zjutraj ima vodja tekmovalne komisije pregled nad vremenom skoraj po vsej Evropi. Včasih se seveda tudi naša prijetalja - meteorolog in radiotelegrafist - zmotita, vendar to ni njuna krivda. Tu so vmes kumulaci, ne pričakovani nasprotni vetrovi itd. Zato tudi nihče ne zamere, če se v zadnjem trenutku tekmovalna komisija premisli in labere elji, ki zjutraj ni bil predviden. V glavnem pa je delo meteorologa zelo nehalno: če mu prognoza uspe, se ga nihče ne spomni, če pa so slušajni podatki napadani, pa je on kriv, da je kdo poletel samo 60 km namesto 130 km. Priporočamo vam, da se ne javite za meteorologa...

»NESREČNIK« Naš kolega, novinar nekoga tednika, se je širokoustit, da ptujski pilot sploh ne zna letati. Pilot se je držal pregovora: »Kdor se zadnji smeje, se najslajše smeje. In mi ni mi »ride« - ne v roke - pač pa v letalce. Pilotova tih želja se je polnila. Novinar si je želje (kot stalni poročevalec) letati, saj so mu rekli, da če zbrui toliko časa na letališču, pa naj enkrat poskusi resnično poleteti. Proti vsem izkušnjam je mož nasledji zvišati in se usedel v letalo. Komaj so mu pomagali, da se je posušeno usedel in zapel varnostno tiro, kove, že sta poletela v zrak. V začetku je naš kolega imel kar prijeten občutek, toda samo nekaj se

šele današnji dan je odločilen. Dopoldne vreme ni bilo ugodno in so jadralci zaman iskali kak oblak, ki bi ga lahko izkoristili. Sele popoldne so se na zahodni strani pojavili prvi oblaki in ob 13.20 je odletel včerajšnji zmagovalec v A skupini Vlado Velež, ki pa danes na imel sreče. Odjadral je proti Ljubljani, kot smo zvedeli, je moral pristati nekje v okolici Konjic.

»TRJE MUSKETIRJI« GREDO NA POT»

Okrog 15. ure pa so se zgornji oblaki nad letališčem. Tekmovalna komisija je namreč imela obiljico dela. Vsi so se pričeli pripravljati za polet. Večina letala so nenehno brnela in vlekla pod nebo in ko se že zeleji takoj izkoristiti priložnost. Kmalu je nad letališčem zajadralo nekaj letal, ki so iskala »kulce«. Prva sta jo našla Marčenko, ki vozi jadralno letalo »Vajoc«, in Sabeder, ki leti na »Zerjavu«. Krožila sta v lepih lokih in se vzpenjala. Vsi da letališču so spremljali njun let. Nenadoma se je od nekod pojavil tudi Zemljak in vsi trije so se začeli dvigati. Prebijali so se od oblaka do oblaka proti Celju. »Kakor trije musketirji, pravi nekdo v trenutku, ko so se že izgubili na obzorju. Ob 17. uri sta se Marčenko in Pušnik javila iz Celja. Zerjav pa se je moral spustiti nekje pri Konjicah.

MITING NA PTUJSKEM POLJU

Jutri, v nedeljo, bo na letališču pregled našega športnega letalstva. Ob 17. uri popoldne bo Götterborg, 20. avg. (Tanjug) Dopoldne so bile zaključene prekinate partije iz III. in IV. kola mednarodnega turnirja. Doseženi so bili naslednji rezultati: Medina: Filip remi v 46. potezi. Najdorf je imel v nadaljevanju več možnosti, toda Filip ga je iznenadal s kvertirano potezo, tako da se je moral zadovoljiti naposed s ponavljanjem potez. Pilnik: Najdorf remi v 49. potezi. Najdorf je stalno držal Pilnika v matai mreži, potem pa je vzel živovano figuro in sele sedel. Videl, da ima Pilnik večni šah, pa je remisiral. Fuderer: Panno remi v 50. potezi. V nadaljevanju je bilo odigranih samo 9 potez. Panno je živovalec in si s tem zagotovil večni šah. Odložena partija Bronstein: Stahlberg ni bila igrana na prošnjo Bronsteina.

Sitjanje na lestvici po zaključku prekinjenih partij: Fuderer, Panno, Ilivicki 3, Bronstein 2,5 (1), Geller 2,5, Keres 2 (-), Rabar, Medina, Filip, Szabo, Spaski 2, Petrosjan, Najdorf, Pilnik 1,5 (-), Pachman 1,5 (1), Donner 1,5, Stahlberg 0,5, Unzicker, Guimard, Bisguier 1, Silva 0,5. S današnje tekmo Radnički - Velež se bo začelo deseto jubilejno nogometno prvenstvo Jugoslavije. Zelimmo samo to, da bi režiserji in glavni uredniki tega boja za točke vsaj malo spreminili in obogatili vsebino. Minulo prvenstvo je bilo namreč znatno slabše, kakor smo pričakovali. Zato so naš nogomet kakor kakaga bolnika sečrali in opazovali pod mikroskopom. V njegovo telo so globoko potiskali peresa in svinčnike. Večina diagnoz se je glasila: nogometštai so pretrajali, tekem je preveč, turneje so naporne, upoštevati je treba tudi kazni, poškodbe itd. Diagnoze so bile dobre, čeprav to niso edini vzroki. Vsekakor je opaziti prizadevanje, da bi slabosti do dela odstranili. Ni več brezglave gonje za turnejami po vsej sili. Zdalec delajo na omejitvi števila tekem, igralci imajo več časa za sistematično delo in počitek. Če vse to upoštevamo, lahko v novi sezoni pričakujemo boljše nogomet. »MALENKOST« Toda če žele igrati bolje, učinkoviteje in lažje, morajo odpraviti te slabosti. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi.

Mednarodni namiznoteniški turnir v Kranju Še vedno Semperit ali Triglav? Kranj, 20. avg. - V četrti tekmi je zadel v Kranju III. mednarodni namiznoteniški turnir za pokal mesta Kranja. Na turnirju sodelujejo: Semperit (Dunaj) z moško in žensko ekipo, VOST iz Lanza in Odrad iz Ljubljane pri moških, »Ljubljana« z žensko ekipo in domača Triglav z obeh. Ženske so že končale tekmovalje. Zasluzeno je zmagal Semperit, vendar njegove igrarke niso bile tako prepričane kot kažejo rezultati. Našim igralkam je manjkala samo rutina, pa bi bli mogoče rezultat drugačen. Pri moških sta bili odigrani do danes dve koli. Triglav je premagal VOST in Odrad s 5:1. Borba med

zablji je, da je privezan in se je v mislih že poslavljati od družine. Vendar se je vse dobro izteklo. Samo, ko je prišel spet na letališče, je bil zelo bled. Trdil je stier, da je to od spremembe zraka, vendar mu tega nihče ni verjel. Pilot pa si je mislil: »Maščevanje je sladko. Od tega dne so »dobro« mnenje letalcev o hračbi in novinarjev ul popravilo. Pač niso nalezeli na prvega... Biatnogornik

NAROCILNICA

Podpisani _____ kraj _____ ulica _____ pošta _____ naročam »NAŠO SKUPNOST« in prosim, da mi jo začnete z redno pošiljati. Naročnino bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki, oziroma jo bom plačal po inkasantu. Datum _____ Predpis _____ Odrežite in nam pošljite

MEDCONSKI SAHOVSKI TURNIR

Nihče še ni »potegnika« naprej

Fuderer deli prvo do tretje mesto, Rabar pa na sedmem do desetem

Medelje, ko sploh ne igrajo - od XVIII. kola pa do konca turnirja prostih dal toliko, kolikor bo kol. Skupno bodo igrali 21 kol, prostih dni pa bo 18. To je vsekakor eden izmed redkih turnirjev toliko prostih dni. Razen tega ima zaradi neparnega števila udeležencev vsak igralec po en prost dan več. Na račun organizacije turnirja bi bilo morda moč reči, da ne igrajo vseh vseh partij, spremljati z enega mesta, kakor je to pri naših turnirjih. Tekmovalni program so objavili z zamudo, tako da niti sami udeleženci niso vedeli, po kakšnem načrtu in programu bodo igrali. Demontirane partije je posebno vprašanje. Demonstracijske table so izdelane zelo okusno in so zelo pregledne, moči pa, da ni naznačeno število odigranih potez. MALO STATISTIKE Če bi napravili statistiko, bi bila lestvica takakole: prvkrat igrajo na medconskem turnirju za svetovno prvenstvo Keres, Spaski, Ilivicki, Rabar, Fuderer, Medina, Bisguier, Panno, Guimard, Filip, Silva in Donner, drugi Petrojan, Geller, Bronstein, Pilnik, Najdorf in Unzicker, tretji pa Pachman, Szabo in Stahlberg. Dosele je bila odigrana samo dva turnirja kandidatov za svetovno prvenstvo. Izmed igralcev tega medconskega turnirja so na prvem turnirju kandidator igrali Bronstein, Keres, Najdorf, Szabo in Stahlberg, na drugem turnirju kandidatov pa Bronstein, Keres, Geller, Petrojan, Szabo in Stahlberg. Turnir je popolnoma prost dan, prihodnje 1. V. kolo - pa bodo odigrali v ponedeljek od 17. do 22. ure.

DANES SE ZAČNE BOJ ZA TOČKE V ZVEZNI LIGI

Jubilejno prvenstvo

Z današnje tekmo Radnički - Velež se bo začelo deseto jubilejno nogometno prvenstvo Jugoslavije. Zelimmo samo to, da bi režiserji in glavni uredniki tega boja za točke vsaj malo spreminili in obogatili vsebino. Minulo prvenstvo je bilo namreč znatno slabše, kakor smo pričakovali. Zato so naš nogomet kakor kakaga bolnika sečrali in opazovali pod mikroskopom. V njegovo telo so globoko potiskali peresa in svinčnike. Večina diagnoz se je glasila: nogometštai so pretrajali, tekem je preveč, turneje so naporne, upoštevati je treba tudi kazni, poškodbe itd. Diagnoze so bile dobre, čeprav to niso edini vzroki. Vsekakor je opaziti prizadevanje, da bi slabosti do dela odstranili. Ni več brezglave gonje za turnejami po vsej sili. Zdalec delajo na omejitvi števila tekem, igralci imajo več časa za sistematično delo in počitek. Če vse to upoštevamo, lahko v novi sezoni pričakujemo boljše nogomet. »MALENKOST« Toda če žele igrati bolje, učinkoviteje in lažje, morajo odpraviti te slabosti. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi.

»MALENKOST« Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi. Vse to je potrebno narediti, kar seveda ni lahko, vendar se je vredno truditi.

MEDNARODNI NAMIZNOTENIŠKI TURNIR V KRANJU

Še vedno Semperit ali Triglav?

Kranj, 20. avg. - V četrti tekmi je zadel v Kranju III. mednarodni namiznoteniški turnir za pokal mesta Kranja. Na turnirju sodelujejo: Semperit (Dunaj) z moško in žensko ekipo, VOST iz Lanza in Odrad iz Ljubljane pri moških, »Ljubljana« z žensko ekipo in domača Triglav z obeh. Ženske so že končale tekmovalje. Zasluzeno je zmagal Semperit, vendar njegove igrarke niso bile tako prepričane kot kažejo rezultati. Našim igralkam je manjkala samo rutina, pa bi bli mogoče rezultat drugačen. Pri moških sta bili odigrani do danes dve koli. Triglav je premagal VOST in Odrad s 5:1. Borba med

DERBY I. KOLA V ZAGREBU Danes bodo igrali I. kolo novega prvenstva. Derby tega kola bo v Zagrebu med Dinamom in BSK. To bo vsekakor najprivlačnejša borba, ker so beogradske »plavice« za Dinamo v zadnjem času zelo trd oreh. Radnički bo igral z Veležem, Partizan pa z Zagrebom. Crvena zvezda bo gostovala v Trilografu, kjer bo nastopila proti drugemu novemu članu lige Budućnosti. Hajduk bo igral s Sarajevom, Proleter s Spartakom, Vojvodina pa s sarajevskim Zeleničarjem. I. L. Danes Rudar - Odrad Danes ob 16.45 uri bo na stadionu Odrade nogometna tekma za pokal marsala Tita Rudar (Trbovlje) - Odrad. To je finalna tekma v Sloveniji. Vstopnica 80, 60 in 50 dinarjev. Predtekme ob 15.45 uri. Vse na Centralnem stadionu ob Titovi cesti.

Hotel VICKI BAUM Šangaj ROMAN

sim, pregovorite svojega moža, da pride neutegoma. Zal mi je, da vas moram prestrašiti, Pearl. Saj je zelo močan, vse bo lahko še dobral, če bo kmalu operiran. Nasvidenje torej.

Pearl je vsa zmedena odložila slušalko. Iz nekaj vmesnih vprašanj je zvedela dovolj. Namrščila je obrvi in si z roke pogladila dremotno čelo. Potlej je odšla v dnevno sobo, kjer je ležala njena zdravniška torba, in pobrskala po njej. Prižgala je vse luči v stanovanju; njihov svetloba se je malo pomešala s prvimi žarki jutranje zarje. Poiskala je injekcijsko iglo in si vbrzgala kofeina, da bi se najprej znebila učinka uspavalnega praška, kajti zdaj ji je bila potrebna jasna glava. Niti slutila ni, kje bi utegnili biti Yutsing od tej sivi, jutranji uri. Odpeljati se moram k Liu, morda bo kaj vedel, je pomislila Pearl, ki je zmeraj znova hotela zaspati. Stopila je pod osvovalno mrzlo prho, da bi se docela zdrabila. Prikacal je njen dečko številka ena, s topo bistroidnostjo svoje rase. Poslala ga je po taksiji, kajti imela je razlog, da ni zaupala telefonski zvezi. Številka ena je pripeljal taksi, še preden se je oblekla. Bila je dolga voznica do Hongkewa, kjer je stanoval Liu, in celo če bi bili telefoni v redu, bi ji to ne bilo koristilo; Liu, estet, namreč ni imel telefona v svoji kitajski hiši, iz odpora proti ameriškim običajem in ker je hotel imeti mir. Ponoči je moralo deževati, kajti ceste so bile mokre in hladne. Pearl, ki ji je po žilah rogovili kofein, je postala sila budna in razburjena, vsem ko je taksi ubiral svojo pot. Dvakrat se je peljala mimo vojakov, majhnih, tempopitih francoskih kolonialnih čet in mimo oddelka mednarodne garde. Morala je pokazati potni list, preden je smela prečkati Sochow Creek, in bila je vesela, da si je pravočasno priskrbela izkaznico, da ima kot zdravnica povsod dostop. Lianke vzdolž Creeka so bile postale tuje, daniho se je le nehote in počasi, kajti nebo je bilo močno oblačno in v sivi svetlobi se ji je zdelo, da vidi bodočo žico in barikade. Lahko pa je bil tudi samo kofein, ki je vse popačil in napravil čudno. Ko sta prispela na drugo stran Creeka in zavila na kitajski strani na North Szechuan Road, jima je prišla nasproti dolga, rjava kača kitajskih vojakov. Bili so veščidel zelo mladi fantje topih, brezraznih obrazov, pogledujočih izpod jeklenih čelad. Hodili niso v korak, marveč bi bil človek prej lahko rekel, da so kolovratili kakor ljudje, ki se vračajo z izleta. »Skladišča ob reki so jih polna,« je rekel šofer, ki se je obrnil k Pearl, ko je pogledala za vojaki. Liujeva hiša je stala sredi prepletenih in zverženih ulic, segajočih z majhnimi in večjimi kitajskimi hišami do roba potoka. Imela je vrata in dvoje oken na vsaki strani, in ko je Pearl potegnila za zvonec, se je prikazal čed nekaj časa zaspan in vznemirjen vratar. Čeprav se je Liu rad kazal revnega in preprostega v običajih, je bil vratar vendar debeluhast in predrzen, hiša pa zmeraj polna služabnikov in zajedavcev, kakor se spodobu domu velikega moža iz dobre družine. Pearl je nestrpno povedala vzrok svojega ranega obiska. Vratar jo je pustil čakati na cesti, sam pa je odšel v temno hišo obvestiti svojega gospodarja. Pearl se je zdelo, da je minilo že več dni od nestrpnega telefoniranja doktorja Haina, in obšla je je jezna na njenega moža, ki ga ni bilo moč najti in ki jo je pripravil do tega, da ga je morala navsezgodaj iskati po mestu. Presenetljivo hitro se je prikazal Liu, zapenjajoč si rjavo, dolgo haljo ob strani in z obrazom, na površju nasmejanim, spodaj pa zaskrbljenim.

Zbudil jo je telefon na posteljni omari; bilo je že okrog štirih zjutraj. Zunaj se je že daniho. Njena glava je bila mračna in v ušesih ji je šumelo, ko je dvignila slušalko. Z veronalom nistem spala do kraja, je pomislila nejevoljno. Trajalo je več minut, preden je razumela, da ji telefonira doktor Hain. »Pearl,« je rekel, »ali bi lahko govoril z vašim možem? Ne? Kje pa je? Ne veste? Toda mi ga moramo najti, in sicer čimprej. Kaj se je zgodilo? Cujte, Pearl, vaš tast je bolan. Akutno vnetje slepiča. Ja, trebuch je napet in tudi bruhal je že. Treba bi ga bilo neutegoma prepeljati v bolnišnico. Da, nevarnost perforacije, treba ga je operirati, pa se ne pust. Saj ga poznate bolje kakor jaz. Zelo trmast, zelo. Ja, poklical sem dva kitajska zdravnika, ki mi ju je priporočil njegov tajnik; mislim sem, da jima bo bolj zaupa. Toda ne, brani se ko bivol - oprostite, Pearl! Vašega moža potrebujemo, da bi odločil, kaj je treba storiti - in Pearl - saj razumete - zaveda je nujna. Tudi on kar naprej zahteva doktorja Canga. Tajnik mi pravi, da sta snoči nekaj imela. Gospod Cang Bogum si menda domislija, da je zbolel, ker se je jezil na vašega moža. Ne, to je seve nesmisel. Ja, nedvomno, vnetje slepiča. Pro-

Uprava

Znamka za 10 din

»NAŠE SKUPNOSTI«

pri upravi »Ljudske pravice«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

Poštni predal 42

Odrežite in nam pošljite

Naročite se na »NAŠO SKUPNOST«, nov štirinajstdnevnik, glasilo Glavnega odbora SZDL Jugoslavije. Naročnina do konca leta 160 dinarjev

OD 4. DO 11. SEPTEMBRA 1955

»IZSELJENSKI TEDEN«

Tudi letos bo Slovenska izseljenska matrica v sodelovanju s Hrvatsko izseljensko matrico, s Izseljensko matrico Makodolje, Bosno in Hercegovino ter z Udruženjem izseljenecov in povratnikov Srbije priredila »Izseljenski teden«.

ki so prav letos v tako velikem številu obiskali svojo staro domovino. Rojake iz Amerike in Argentine, kakor tudi oni iz evropskih držav, ki se bodo v tistem času še mudili na obisku v Sloveniji, prisrčno vabimo, da se udeležijo izseljenskega festivala v Beogradu, saj si bodo ob tej priložnosti lahko tudi ogledali glavno mesto nove Jugoslavije!

DNEVNE NOVICE

Dekanat Medicinske fakultete v Ljubljani razpisuje eno mesto zdravnika v Mikrobiološkem inštitutu.

Narodna banka FLRJ, Centrala za LRS obvešča poslovno javnost, da ima od 23. t. m. dalje direktna telefonska linija generalnega direktorja novo številko 22-750.

Ce hočete kvalitete, zahtevajte samo znano »Jela« kopalno sol. Osvežite telo, desinficirajte in krepite svoje živce!

»FLEX« mora biti vedno doma! Zanimano, neškodljiv za čiščenje mastnih madežev iz tkanin, usnja itd. je »FLEX«. Pazl na zaščitno znamko »FLEX«.

Pred dnevi je izšla v založbi Zavoda za napredek gospodinjstva brošura o dieti za žlezočne bolezni. Poleg splošnih navodil vsebuje brošura deset celodnevni jedilnikov in pripadajoče recepte.

Vsa naročila pošiljajte na naslov: Zavod za napredek gospodinjstva, Ljubljana, Poljanska cesta 6, telefon številka 30-753.

Jugoslovanske železnice, podjetje za progovne naprave, Ljubljana - Šiška, poziva vse svoje bivše delavce, kateri imajo po predpisih 31. čl. uredbe o plačah delavcev in uslužbenecov gospodarskih organizacij pravico udeležbe pri končni delitvi fonda plač za leto 1954, da v roku tri mesecev od datuma objave tega oglasa dostavijo svoj naslov upravi podjetja zaradi izplačila ustrežajočih zneskov.

OBVESTILO Geodetska uprava LRS obvešča kandidata geodetske risarje, katastrske referente, geometre in inženirje pripravnike na okoliščini, da se bodo vršili strokovni izpiti v jesenskem terminu v smislu določil 42. člena pravilnika o strokovni izobrazbi uslužbenecov geodetske stroke (Ur. L. FLRJ št. 9/54).

Prijave za polaganje tega izpita naj dostavijo organizacijske enote na osnovi določila 7. člena navedenega pravilnika Geodetski upravi LRS do 10. septembra 1955.

O prispitih k izpitu in pričetku istega bodo obveščene organizacijske enote na osnovi določila 8. člena navedenega pravilnika.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za nedeljo, 21. avgusta 1955

Poročila: 8.05, 7.00, 12.30, 15.00, 19.30 in 22.00.

6.00-8.00 Dobro jutro, dragi poslušatelji (pester glasbeni sporod) - vmes ob 6.30-6.35 Pregled, tiska -

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Igra kvartet Jožeta Kampčiča - 15.30 Po naši lepi deželi - Nande Žužek: Podoba z otoka Paga - 16.00 Igrata godbi na pihala Ljubljanske garnizije in Ljudske mliske pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna in kapetana Rudolfa Starčiča - 16.30 Nedeljski roman - Marcel Gluglaris: Splošnoni gospod Lutka - ponovitev - 16.50 Igramo vam za zabavo in ples - 17.30 Radijska igra - Hugo Hoffmannstahl: Elektra (ponovitev) - 18.30 Kratke orkestralne skladbe - 19.00 Zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Operetna in lahka glasba - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Nekaj opernih odlomkov - 21.15 Mednarodna radijska univerza - a) Pregled sodne italijanske književnosti - Prof. Goffredo Bellonci: Italijanske gledališče - b) Prehranitvene bolezni - Dr. Pierre Uhry: Debelost - 21.35 L. M. Škerjanc: Skladbe za 2 violini, oboo in violo; A. Srebotnik: Matični ciklus pesmi za mezzosopran in godalni kvartet - 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditelje dneva - 8.00 Otroška predstava - Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev) - 8.30 Slavni solisti vam igrajo priljubljene melodije - 9.00 Po svetu poezije - Mirslav Krleža: Balade Petrice - Kempuha - 9.30 Svozi smenjanje - Z magnetofonom pri pevskih zborih in ansamblih na podeželju (Obisk v Slovenji Gradcu) - 10.00 Družinski pogovori - Vladimir Cvetko: Priprava za novo šolsko leto - 10.10 Dopoldanski simfonični koncert - Niels Wilhelm Gade: Simfonija št. 4 v B-duru; Johannes Brahms: Dvojni koncert za violino, celo in orkester v a-molu; Manuel de Falla: Trilogičnik, suita iz istoimenskega baleta - 11.15 Oddaja za Beneške, Slovence - 11.35 Opoldanski sporod lahke glasbe - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklor - 13.00 Pol ure za našo vas - 13.30 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15

»LEK«

TOVARNA FARMACEVTSKIH
IN KEMICNIH PROIZVODOV

LJUBLJANA, CELOVŠKA CESTA 135

RAZPISUJE

1. NASLEDNJA DELOVNA MESTA:

zdravnika

za farmakobiologijo in eksperimentalno delo

sanitarnega tehnika

za analitsko delo v laboratoriju

2 inženirja kemije

za organsko preparativo — po možnosti s prakso v industriji

inženirja kemije

za organsko preparativo, ev. brez prakse

inženirja kemije

za delo na problemih konfekcije farmacevtskih preparatov

magistra farmacije

za delo pri proizvodnji farmacevtskih surovin

inženirja kemije

za delo pri proizvodnji farmacevtskih surovin

Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Ponudbe poslati z opisom dosedanje zaposlitve oz. prakse Upravi podjetja. Z ozirom na značaj proizvodnje imajo prednost moški.

2. Na podlagi določil 7. in 29. čl. Temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ št. 32/55) naslednja mesta štipendistov:

KEMICNA FAKULTETA	6 mest štipendistov
FARMACEVTSKA FAKULTETA	5 mest štipendistov
MEDICINSKA FAKULTETA	1 mesto štipendista
SREDNJA TEHNIŠKA SOLA (kemični oddelek)	10 mest štipendistov

Prednost imajo dijaki in študenti višjih letnikov. Ponudbe z izčrpnimi življenjepisi poslati čimprej Upravi podjetja.

2864

ZA DELA V IZVOZNO-UVOZNEM ODDDELKU

sprejememo dva uslužbenca

Pogoji: Dopržena ekonomska fakulteta ali srednja ekonomska šola z nekaj prakse.

Plača po tarifnem pravilniku. — Stanovanje (samsko ali družinsko) zagotovljeno.

Nastop službe je možen takoj.

Pismene ponudbe sprejema:

TOVARNA GLINICE IN ALUMINJA
»BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO

M-437

PODJETJE

»Žito« Ljubljana

PARMOVA ULICA 33

sprejme v službo

kalkulanta z večletno prakso

Zaželena je praksa v knjigovodstvu. — Plača po tarifnem pravilniku

2862

Za čimprejšnji nastop iščemo

šefa konstrukcije

za naslednje proizvode:

MALI ASINHRONI MOTORJI

ENOFAZNI MOTORJI

UNIVERZALNI ELEKTROMOTORJI

APARATI ZA GOSPODINJSTVO

SVETLOBNA TELESJA ZA FLUORESCENTNE IN NAVADNE SVETILKE

Pogoji: Elektrostrojni inženir z večletno prakso v konstrukciji.

Plača po tarifnem pravilniku. — Komfortno družinsko stanovanje zagotovljeno s 1. oktobrom 1955.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanje prakse dostaviti na naslov:

»Elektrokovina«

MARIBOR — TEZNO

2876

Okrajni ljudski odbor Kranj

Komisija za razpis mest direktorjev pri MLO Kranj razpisuje mesto

direktorja

za Medzadružno lesnoindustrijsko podjetje
»Češnjica« na Češnjici

Pogoj: Inženir ali tehnik za lesno predelovalno stroko odnosno strokovnjak za to vrsto proizvodnje z najmanj 5-letno prakso v upravljanju tovarne.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnjo z vsemi potrebnimi dokumenti in življenjepisom je vložiti na tajništvo Okrajnega ljudskega odbora Kranj najpozneje do 1. septembra 1955.

K-229

RAZPIS

UPRAVNI ODBOR TRGOVSKEGA IZVOZNEGA PODJETJA
ZA DOMAČO IN UMETNO OBRT

»DOM« Ljubljana, Mestni trg 24

razpisuje delovna mesta za:

sekretarja-pravnika

Pogoj: Pravna fakulteta in najmanj 3 leta prakse v gospodarstvu, oziroma daljša praksa na delovnem mestu sekretarja gospodarskega podjetja

referenta za izvozni oddelek

Pogoj: V smislu pravilnika o strokovnih kvalifikacijah vodilnih uslužbencev, ki opravljajo zunanjetrgovinske posle

3 pomožne knjigovodje

Pogoj: Ekonomska srednja šola, oziroma nižja gimnazija in 3 leta prakse v knjigovodstvu

prodajalko za trgovino

Pogoj: Predpisana učna doba in pomočniški izpit, prednost — galanterijska stroka

prodajalca-komisionarja

Pogoj: Učna doba s pomočniškim izpitom, prednost — galanterijska stroka

skladiščnika-prevzemnika

Pogoj: Nižja srednja šola in daljša praksa na podobnem delovnem mestu v lesni stroki

strojepisko

Pogoj: Nižja srednja, oziroma njej sorodna šola in obvladanje strojepisa z eventualnim znanjem stenografije

delavca — praksa pri skladišnih delih

Plača po tarifnem pravilniku, nastop službe takoj. Pismene prošnje z življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja oddati v tajništvo podjetja.

UPRAVNI ODBOR PODJETJA

»DOM«

2875

RAZPIS

Na podlagi 7. člena Temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ št. 32/55) razpisuje komisija za štipendije pri GOZDNEM GOSPODARSTVU — MOST NA SOČI, OKRAJ TOLMIN

naslednje štipendije:

- 2 štipendiji na gozdarski fakulteti
- 1 štipendijo na gradbeni fakulteti (za nizke gradnje)
- 2 štipendiji na srednji gozdarski šoli v Ljubljani
- 1 štipendijo na srednji gradbeni šoli (za nizke gradnje)
- 1 štipendijo na Ekonomski srednji šoli (za knjigovodstvo)

Pogoji: a) da je vpisan najmanj v II. letnik v eno od zgoraj navedenih šol (fakultet); b) da ne prejema druge štipendije; c) da bo po končanem šolanju služboval pri podjetju najmanj toliko časa, kot bo trajala štipendija; d) da podpiše pogodbo o štipendiji.

V II. letniku gozdarske in gradbene fakultete znaša štipendija 5000 din, v III. in IV. letniku pa 6000 din.

V II. in III. letniku gozdarske in gradbene ter ekonomske srednje šole znaša štipendija 3000, v IV. in V. letniku pa 4000 dinarjev.

Kandidatji morajo predložiti naslednja dokazila: prošnjo, prepis rojstnega lista, potrdilo o vpisu v eno od zgoraj navedenih šol, prepis zadnjega šolskega spričevala ter potrdilo o višini otroškega dodatka.

Prošnjo z vsemi dokazili je treba dostaviti na Gozdno gospodarstvo — Most na Soči najkasneje do 20. sept. 1955.

Komisija za štipendije

PRI GOZDNEM GOSPODARSTVU

MOST NA SOČI

2867

INDUSTRIJSKA PAPIRNIŠKA SOLA LJUBLJANA-VEVCE

razpisuje naslednja službena mesta:

za šolo: INŽENIRJA KEMIJE

za njen internat: UPRAVNIKA INTERNATA
in VZGOJITELJA

Interesenti naj vložijo prošnje do 1. septembra na ravnateljstvo Industrijske papirniške šole. Plača po uredbi z možnostjo posebnih dodatkov oziroma dopolnilne plače po dogovoru. Podrobnejše informacije daje ravnateljstvo šole.

2855

GRADBENO PODJETJE »PRIMORJE« — REKA

ZADARSKA 1, telefoni 32-11, 32-13, 32-14

bo na dan 30. avgusta 1955 ob 9. uri v zgoraj označenih prostorih na javni pisni licitaciji

razprodajalo

spodaj navedena osnovna sredstva:

- 1. MOTORNI REMORKER »SATURN« z zmogljivostjo 200 ks, brzine 10 nm/h (novogradnja). Remorker je opremljen z vso sodobno opremo.
- 2. PARNI REMORKER »PLUTON«, zmogljivosti 175 ks, brzine 10 nm/h. Tudi ta remorker je opremljen z vsemi potrebnimi sredstvi za navigacijo.
- 3. MANJSI REMORKER »JUNON« brez pogona in opreme.
- 4. M/B »MALI LOŠINJ«, nosilnosti 40 t. Zmogljivost motorja 70 ks, brzina 7 nm/h. Opremljen je z vsemi navigacijskimi in tehničnimi sredstvi.

- 5. ZELEZNA VLEKA (maona) »UDARNICA«, nos. 80 t.
- 6. LESENA VLEKA (maona) »KRALJEVICA«, nos. 80 t.
- 7. LESENA VLEKA (maona) »DUNJA«, nosilnost 100 t.
- 8. SEDEM KLAPETOV prostornine 35 m³, nosilnosti 80 t (novogradnja iz leta 1949).

Interesenti se lahko obrnejo za informacije in pregled objektov na upravnik Obrata transporta podjetja »PRIMORJE«, Reka, na gornji naslov

2459

»PRVOMAJSKA«

TOVARNA ORODNIH STROJEV — ZAGREB-ZITNJAK

poziva bivše delavce
in uslužbenca

ki so bili leta 1954 v delovnem razmerju in ki imajo po tarifnem pravilniku pravico do razdelitve presežka plačnega sklada, da se v treh mesecih zglase osebno ali pisмено v likvidaturi podjetja v zadevi izplačila presežka plačnega sklada za leto 1954.

Uprava »PRVOMAJSKE«

TOVARNE ORODNIH STROJEV

»SVOBODNA« MORJA

na bi prišla v pristojnost Združenih narodov

Vprašanje pomorske suverenosti naj bi prišlo čimprej na dnevni red te svetovne organizacije

Med parlamentarci nekaterih pomorskih držav in pravnimi izvedenci velikih ladijskih družb je dozorel za zdaj še na fantazijo spominjajoč načrt, ki ga bodo v kratkem izročili OZN v obliki konkretnega predloga. Gre za to, da bi dobila Organizacija združenih narodov suverenost nad vsemi še »svobodnimi« morji. Velikanska področja oceanov so zdaj brez gospodarja. Na teh področjih ima človeštvo samo dolgo vrsto mednarodnih ali meddržavnih pogodb, s katerimi je urejen pomorski promet. Samo mednarodno sodišče v Haagu bi lahko navedlo na tisoče primerov, ki dokazujejo, da sedanji »pomorski zakonik« čisto ne zadostuje za ureditve spornih vprašanj. Če hočejo kje dvigniti z morskega dna ogrojen potopljen ladje, morajo premagati nešteto pravnih in državnopravnih ovir.

Pa tudi morsko dno, na katerem leže velika bogastva surovin, nima gospodarja. Ko so na primer ZDA daleč od svoje obale na morskem dnu odkrile petrolejske vrelce, so kratkoma

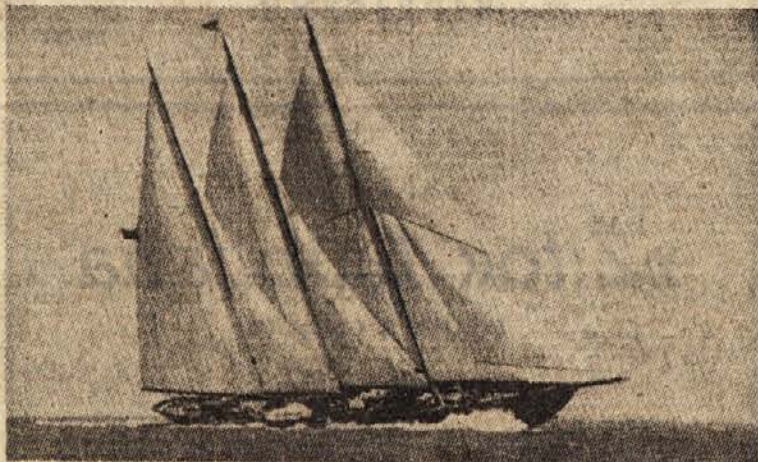
razglasile velike dele oceana za ameriško področje. Spričo naglo naraščajoče tehnike in uspehov na področju znanosti torej ni izključeno, da bi se utegnulo človeštvo znajti v novi dobi osvajanj, ko bi šlo za pravico do izkoriščanja morskih zakladov. In spet bi se najbrž polastili te pravice veliki narodi.

Celo meje teritorialne morske površine zdaj niso jasno začrtane. Večina zahodnih držav se omejuje na področje treh morskih milj od obale. Tako so se te države odpovedale suverenim pravicam okraj te meje in priznavajo, da se začneta pri njej svobodno morje in s tem vseikar tudi mednarodna pravna negotovost. Sovjetska zveza in zadnje čase tudi Kitajska pa vztrajata na pasu 12 morskih milj od svoje obale.

Po novem predlogu naj bi bile meje teritorialnih voda čim širše in enotne. Večina oceanov naj bi prišla pod suverenost OZN, ki bi uveljavljala svoje pravice ob pomoči lastnega majhnega ladjevja. Po tem načrtu bi obsegale suverene pravice OZN pet sedmih vse površine zemlje. Združenim narodom bi bilo omogočeno izkoriščati neizčrpne zaloge surovin in hrane v morjih in oceanih bodisi v lastni režiiji ali pa prek koncesij, ki bi jih dajali posameznim državam ali večjim družbam. Tako bi imeli Združeni narodi prvič tudi lastne dohodke, da ne bi bili več navezani na prispevke včlanjenih držav. Razen tega bi lahko nadzorovali vse nadaljnje poskuse z atomskimi in vodikovimi bombami na tistih morskih področjih, ki zdaj nimajo gospodarja.

Cep rav za zdaj ni verjetno, da bi se ta zamisel v doglednem času uresničila, ker pogoj zanjo še niso dozoreli, hoče skupina itali-

janskih, angleških in kanadskih politikov z Bertrandom Russelom na čelu ob pomoči raznih organizacij za pomorski promet spraviti vprašanje pomorske suverenosti OZN čimprej na dnevni red te svetovne organizacije.

Na sliki vidite škuner »Creole« v polni brzini. Posadka se pripravila na veliko mednarodno tekmovanje škunerjev, ki bo prihodnje leto od Lizbone do Torbaya.

ČLOVEŠKO TELO IMA MNOGO VARUHOV ŽIVLJENJA

Veke so najboljše brisače stekla, kar jih je na svetu

Človeško telo je najboljši zdravnik, saj ima na tisoče sredstev in raznih vrst orožja, da se brani sovražnikov zdravja. Človeško telo proizvaja protitrupe, ki uničijo nevarne povzročitelje bolezni. Ves naš sistem cepiljenja sloni na tem. Milijarde bacilov krožijo okrog človeka in skušajo priti v njegovo telo. Kitajci govorijo o sedmih odprtinah v telesu, skozi katere lahko prodajo bacili vanj. Poglejmo kar oči. Milijoni drobcev prahu padajo nanje in vendar ne postanejo motne, kakor žipe na oknih. Človeške oči imajo namreč najboljše brisače stekla, kar jih je na svetu — veke, in solze so najboljše kemijsko sredstvo, ki vsakih nekaj sekund očisti oči. Solze zmeraj sproti izpirajo zrčka in odstranijo z njih mližnave bakterije.

Kam pa odtokajo solze, polne bakterij? Po posebnih cevkah v nosno votlino. Zato se mora človek, kadar joka, zmeraj znova usekovati. Neki raziskovalec je napravil nekoč zanimiv poizkus. V oko je nakapal neškodljivo tekočino z velikimi količinami bakterij. Potem je vzel iz očesa in nosu nekaj kapljic te tekočine. In kaj je ugotovil? V nosu je bila enaka količina bakterij, ki so jo bile solze odplavile iz oči. Vsa nesnaga je torej prišla iz oči v nos in iz nosu v žepni robec.

Tudi sapnik je paznik in tudi sapnik opozarja človeka na nevarnost bolezni. Brž ko zaide kaj vanj, začne človek krčevito kašljati, dokler ne spravi tujega telesa iz njega. Če po nesreči pogoltnemo kaj ostrega, koničaste-

Elektrika iz atomske elektrarne

Ameriški znanstveniki so na konferenci v Zenevi poročali, da bo mesteca Arco s 1200 prebivalci, prvo ameriško mesto, ki bo preskrbljeno izključno z elektriko iz atomske elektrarne. V tem mestu so namreč zgradili poskusno atomsko elektrarno z reaktorjem povsem nove vrste. Toplota iz uranovih palic bo segrevala vodo, napejano neposredno v turbino. Turboreaktor daje 3500 kW. Takšen reaktor bi lahko uporabil povsod, kjer je potrebna manjša elektrarna, zlasti za manjše industrije.

Amerika ima preveč bombaža

Pod pritiskom čedalje večjih zalog zahtevajo gospodarski krogi revizijo ustrezne politike

Dne 1. avgusta se je začelo novo »bombažno leto«, ne da bi si bila ameriška vlada na jasnem, kakšna bo odslej njena politika na področju pridelovanja in prodaje bombaža. Ameriška vlada je nakupila blizu 11 milijonov bal bombaža in vprašanje njegove prodaje je pereče tembolj, ker je presežek pridelka od leta do leta večji, izvoz pa pada. Zato tako imenovani bombažni blok v Kongresu pod vodstvom senatorja Georgea in ob podpori ministra za kmetijstvo s čedalje večjim poudarkom zahteva ukrepe za povečanje izvoza bombaža. Spričo tolikšnih zalog bi lahko Amerika prodajala na tujih trgih bombaž samo po dumpinških cenah ali kvečjemu po cenah svetovnega trga.

Spričo sedanjega pravnega položaja pa to ni možno, ker ne smejo izvažati vladnih zalog bombaža izpod določenih cen. Razen tega se lastniki bombažne industrije upirajo dumpinškim cenam, ki bi omogočile njihovim tujim konkurentem, da bi se še z večjim uspehom borili za ameriški trg. Ameriška bombažna industrija zahteva zvišanje carin in

kvote za uvoz tekstilij, da bi ga izravnala z izvozom surovega bombaža po dumpinških cenah. Ameriški zunanji minister pa ugovarja, ker neče izgubiti ugleda borca za liberalizacijo mednarodne trgovine.

Pod pritiskom čedalje večjih zalog pa so zahteve po reviziji ameriške bombažne politike čedalje odločnejše. V industrijskih krogih govorijo o določeni vrsti vladnih zalog, ki jih je zlasti mnogo in ki naj bi jih prodali doma po nižjih cenah. S tem bi omogočili ministru za kmetijstvo, da bi prilagodil cene na teh trgih z domačimi cenami. Hkrati pa bi lahko z zaščitnimi carinami preprečili uvoz tekstilij iz tujih dežel.

Takšen razvoj podpira tudi sedanji mednarodni položaj. Spričo popuščanja napetosti bi se namreč lahko ZDA vsaj delno odrekle orožju gospodarske vojne in omilile ukrepe glede prepovedi izvoza v zahodne dežele. S tem pa bi odpadla tudi obveznost ZDA glede dolarskih subvencij, ki jih plačujejo svojim zaveznikom, da krijejo zgubo, nastalo zaradi prepovedi ameriškega izvoza v zahodne dežele. Če bo mednarodna napetost še popuščala, bo ameriški Kongres na prihodnjem zasedanju nedvomno že podrobneje razpravljal o svobodni trgovini in zaščitnih carinah. Prve odločitve bi se utegnile nanašati prav na izvoz bombaža.

Mosadik študira medicino

Bivši predsednik perzijske vlade dr. Mosadik, star 70 let, je bil obsojen na tri leta ječe. Dve leti je že odsedel. Bolan je na ledvicah, v ječi pa ga je začel mučiti še sklepní revmatizem. Zdravniki so mu zdaj svetovali, naj mnogo telovadi ali opravlja lahka ročna dela. Jemška uprava mu je dovolila, da se vsak dan eno uro dopoldne in eno uro zvečer vozi po svoji sobi s triclikom. Razen tega je začel pod vodstvom svojega sina Gholama Huseina, ki je eden najboljših teheranskih kirurgov, študirati medicino.

IZ ALBUMA NAŠEGA FOTOREPORTERJA

MILANO — Včeraj smo videli, kako mogočne palače si grade milanski veletrgovci, danes pa pogledimo, s kako skromno »prodajalno« se morajo zadovoljiti kramarji. Pred modnimi trgovinami razstavijo svoje blago, največkrat drobne predmete, kakor n. pr. tale na sliki. Tako s svojimi nizkimi cenami uspešno konkurirajo velikim trgovskim hišam.

Zdravljenje raka z radioaktivnimi izotopi

Razveseljiva poročila na mednarodni konferenci

Radioaktivne izotope bodo začeli uporabljati z zelo dobrim uspehom v boju proti raku v vseh oblikah. To sledi iz poročil ameriških in ruskih znanstvenikov na konferenci v Zenevi. Iz ameriškega poročila sledi, da so najprej delali poizkuse z radioaktivnim zlatom. Pokazalo pa se je, da s tem sicer dosežejo prehodne uspehe, nikakor pa bolezi trajno ne zatro. Potem so začeli uporabljati radioaktivne izotope. Dr. Marshall Brucer je poročal, da so razvili v ZDA nov izotop, ki je dobil ime »Casium 137«. Ta izotop, s katerim je lažje ravnati kakor s kobaltom, so uporabili z velikim uspehom pri novotvorbah globoko v organizmu.

Tudi v Sovjetski zvezi zdravijo novotvorbe in tumorje z

radioaktivnimi izotopi. Iz poročila ruske radiologinje dr. Kozlove sledi, da spravijo radioaktivne izotope za nekaj časa neposredno v tumorje. Opazovanja so pokazala, da uničijo s tem celo najbolj nevarne tumorje, ne da bi količinj trpelo tkivo okrog njih. Kozlova je naštel celo vrsto primerov, ko so za rakom oboleli ljudje popolnoma ozdraveli.

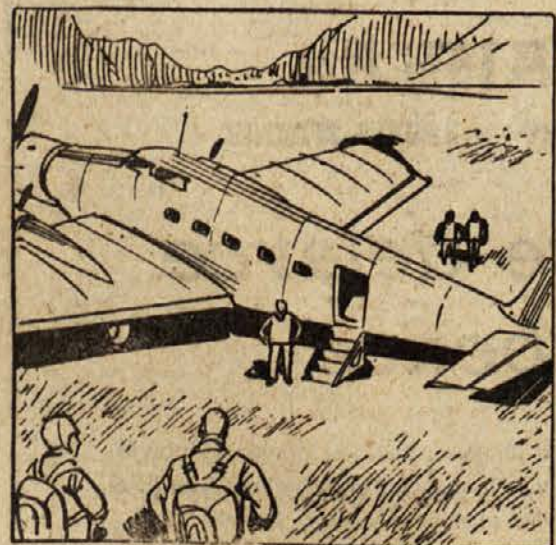
Dr. Silov, predstavnik organizacije ZN za prehrano in kmetijstvo (FAO), je poročal o poskusih, ki so pokazali, da lahko z radioaktivnimi izotopi uspešno zatiramo tudi rastlinske bolezni in dosežemo večji donos. Z obsevanjem povečamo odpornost živil, da se ne pokvarijo. O podobnih izkušnjah in uspehih so poročali tudi ruski znanstveniki.

ZA DOBRO VOLJO

— Zdaj ne smeš izgubiti živcev! Se nekaj zamahov, pa sva gor!

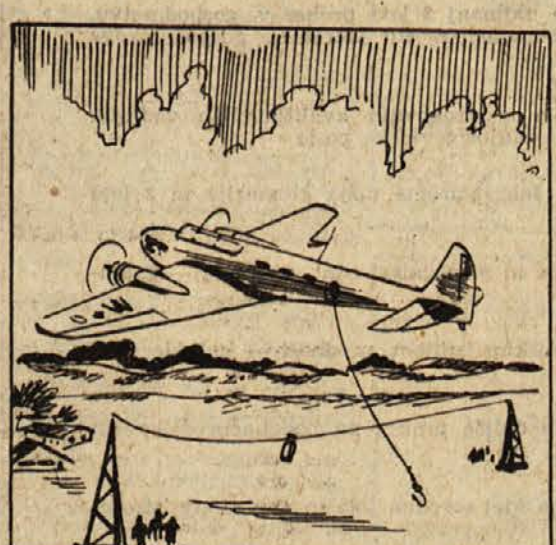
RAZPELI SO PERUTI

145. Transporter je stal pripravljen na startu. »Fant, pojdi z nama!« je učitelj poklical Janeza. »S Potrom bova še enkrat poletela v zrak. Sedaj, ko ti ne bo treba skočiti, boš mirnejši. Videl boš, kako smešno enostaven je takle skok. Peter ti bo nazorno pokazal, kako se to napravi. Potem boš do jutri premislil in se odločil. Volja?« »Prav,« se je namrdnil Janez, zraven pa si je mislil: »če me monito, da me boste pretentali, se presneto motite!«

146. Letalo se je mrmrajoč dvigalo in učitelj je nedolžno kramijal, da bi se Janez povsem pomiril. Pripovedoval je, kako važno vlogo imajo padala tudi v vojni. Z njim se spuste padalci sovražniku za hrbet, kjerkoli bi bilo potrebno. Prav zato pa je velikega pomena, da zna padalec leteti proti zemlji z zaprtim padalom in ga odpreti šele zadnji trenutek. Če bi se predolgo motovili po zraku, bi postal živa tarča sovražnikovih strojníc, ki bi ga neusmiljeno prerešale.

147. Pa tudi civilni službi nudi padalo neprecenljivo uslugo. Poplavljenec, ponesrečenec ali razne ekspedicije oskrbujejo padala z vsem potrebnim. Celo pošte spušča letalo v nekaterih redko obljudenih krajih kar s padalom. »Kako pa letalo pošto pobira, ne ne pristane,« je zanimalo Petra. Tudi na to se mislili. Pošno vrečo obesimo med dva visoka drogova, letalo v nizkem poletu spusti nekakšno sidro, ta zagrabí vrečo in posadka jo potegne v letalo.

148. Transporter se je naenkrat nevarno nagnil. »Padamo!« je krilnil pilot. »Kdor ima padalo, naj se reši!« Učitelj in Peter sta se pomembno spogledala in skočila proti vratom. Janez je pozelenel od strahu in skočil za njima. Učitelj se je že pognal iz letala. V trenutku, ko se je odgnal tudi Peter, se ga je Janez krčevito oklenil. Tesno objeta sta se pogreznila v globino. Peter je zaman poskušal potegniti sprožilec. Janez se ga je oklepal tako silovito, da ni mogel do njega.

PISE IN RISE: MILAN MAVER